

ALVORENS

VRUCHTBOMEN

 TE PLANTEN

SCHRIJF OM ONZE PRIJSLIJST,

.. hetzij in 't Hollands of 't Engels. ..

Wij hebben een volle voorraad van allerlei soorten voor het aanstaande Seizoen.

H. E. V. PICKSTONE &
BROEDER, BEPERKT.

SIMONDIUM, K.P.

De Hervormer.

Officieel Orgaan van de Nederduitsch Hervormde Kerk.

Onder Redaktie van de Predikanten van de Ned. Herv. Kerk.

Kommissie van Redaktie:

Ds. JAC. VAN BELKUM,
Dr. J. H. GREYVENSTEIN,
Ds. L. E. BRANDT.

„De poorten der hel
zullen haar
niet overweldigen.”

Kommissie van Administratie:

Ds. L. E. BRANDT.
Ds. S. VERMOOTEN.
Mnr. A. H. KOOMANS.

No. 5.

PRETORIA, 15 NOVEMBER 1922.

JAARGANG XIV

Standaard merk

Mazawattee

De Beste Tee ter wereld.

Gebrs. BISCHOFF,

Markstraat, Pretoria.

Foon 1203.

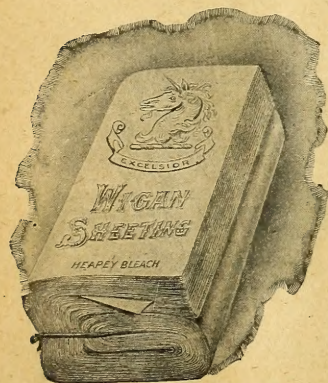
Bus 935.

WITTE WOLLEN KOMBAARSEN.

Enkel bed 20/1, 24/-, 30/-. Dubbel bed 40/- en 50/-.

NIETS BETER DAN HOLLANDSE KOMBAARSEN.

Blauw, rood of geel gevamd, van 40/- tot 110/-.

Huishoudlinnen 1/-, 1/3,
1/4, 1/6 p. yard.

Lakenlinnen vanaf 2/9
per yard.

Handdoeken, Lakens,
Slopen, Tafellakens,
Servetten, Cordijnen,
Casementcloth, Wollen
en Katoenen Stoffen.

**DE NIEUWSTE GOED-
JES. DE LAAGSTE
PRIJZEN.**

Dames Vests, Nachtja-
pennen, Hemden, Kor-
setten, Kousen, Blou-
sen, Jumpers, Jerseys,
Rokken, Hoeden, Sam-
breels.

Kom of Schrijf ons.

HET AFRIKAANSE GENEESMIDDEL

VOOR

SUIKERZIEKTE, NIERKWALEN,

STIJVE RUG BIJ OUDE MENSEN,

IS

SABETA

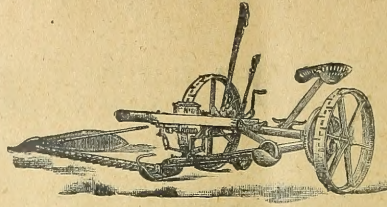
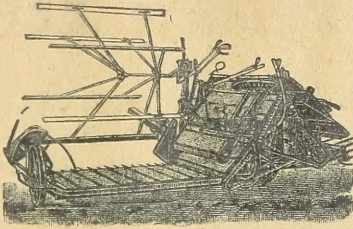
Het heeft velen genezen en het zal ook U genezen.

10/9 per ponsd pakket, postvrij (voldoende voor 3
maanden) van de Agent

T. H. HARRISON, APOTHEKER,

KING WILLIAM'S TOWN, K.P.

Die Oes

VOOR U die Oes-machines order sal ons graag U ons lijs van landbou-werktuie stuur.

Deur 50 jare ondervinding van Suidafrikaanse Plaaskondisies is ons in staat die beste werktuie aan te bied vir die kondisies van hierdie land, en dat is dan ook wat ons aanbied.

Ons werktuie is gemaak om harde werk te staan en toch is hulle baie makkelik om mee te werk. As U dit wens kan ons U die name gee van boere wat onse machines gebruik sodat U 'n onpartijdige openie kan krij voor U koop.

Ons prijse is verbaasend laag as 'n mens in aanmerking neem die goeie kwaliteit en lange gebruik wat hulle gee.

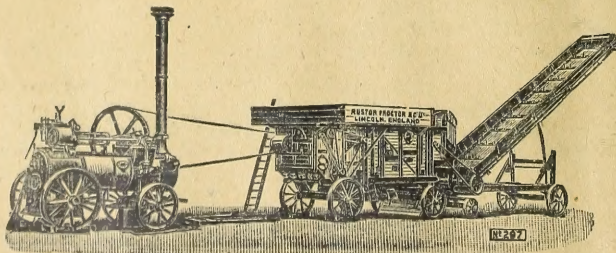
Ons sal op versoek een kopie van ons lijs aan U toestuur.

Malcomess & Co.

(BEPERK).

DEPARTEMENT 34.

OOS-LONDEN.

DIE NATIONALE BANK

VAN

SUIDAFRIKA, BEPERK.

(Waarby ingeliff is die BANK VAN AFRIKA, BPK., opgerig in 1879, die NATIONALE BANK VAN DIE ORANJE-RIVIER KOLONIE, BPK., opgerig in 1877, en die NATAL BANK, BPK., opgerig in 1854).

Bankiers van die Unieregering in Transvaal, Oranje Vrijstaat en Natal, en van die Rijksgeregering.

GEAUTORISEERDE KAPITAAL	£4,000,000
INGETEKENDE EN OPBETAALDE KAPITAAL	£2,965,000
RESERVEFONDS	£1,300,000

Direkteure:

JAMES R. LEISK, C.M.G., Voorsitter en Besturend Direkteur.
J. EMRYS EVANS, C.M.G., Vise-Voorsitter.

CHARLES MAGGS.
Die Agbare ALBERT OLIFF.
Sir ERNEST OPPENHEIMER.

JAMES B. TAYLOR.
H. O'K. WEBBER.
WALTER S. WEBBER, L.W.V.

Hoof-Bestuurder:

WILLIAM DUNLOP.

Assistent Hoof-Bestuurders:

A. CAMPBELL DUFF.
DANIEL H. SWART (pro.).

Hoofkantoor: Pretoria.

Londense Kantore: Cirkus-place, Londen Wall, E.C. 2; 18 St. Swithin's Laan, E.C. 4 en 25 Cockspur-str. S.W. 1.

NieuwYorkse Kantoor: 44 Beaver Street. Wall Street, District New York.

Bombaaiese Kantoor: 243 Hornby Road, Bombay.

Ook Takke te

Antwerpen (België).

St. Helena (Jamestown).

Mauritius (Port Louis).

Rotterdam:—In die Kantore van die Rotterdamse Bankver eniging. Adres: Boompjes, Rotterdam.

Amsterdam:—In die Kantore van die Rotterdamse Bankver eniging. Adres: Rokin, Amsterdam.

Frankrijk:—Hierdie Bank is geaffilieer met die hh. Cox & Cie. (Frankrijk) Bpk., met kantore te Amiens, Boulogne, Havre, Lyons, Marseilles, Parijs en Roceaan.

Agente in Brits Wesafrika, Belgiese Kongo, Mauritius, Madagaskar, ens., en die vernaamste stede van die wereld.

Die Bank het TAKKE en SUB-TAKKE.

in die vernaamste stede van die Unie van Suidafrika, Suid-wes Protektoraat, Rhodesië, Nyasaland, Portugees Oosafrika, Kenia Kolonie en Tanganyika Grondgebied.

Alle soorte Banksake aan alle Takke behandel.

Lopende Rekeninge op die gewone voorwaardes geopen en Stortingte vir vasgestelde termijne aangeneem teen koerse wat op aanvraag verkrygbaar is.

Spaarbankrekeninge geopend volgens vasgestelde reëls.

Wissels van en naer enige plek opgekog en ingevorder.

Kredietbriewe en Wissels uitgegee en Handelskrediet gevestig bij alle Takke en Agente van die Bank in Afrika en in die Buiteland.

Die Reisigers Kredietbriewe van die Bank is oor die hele wereld geldig.

Belegging en Verkoop van alle soorte Suidafrikaanse en Buitelandse Geldswaarde, en Diwidende en Jaargelde gekollekteer.

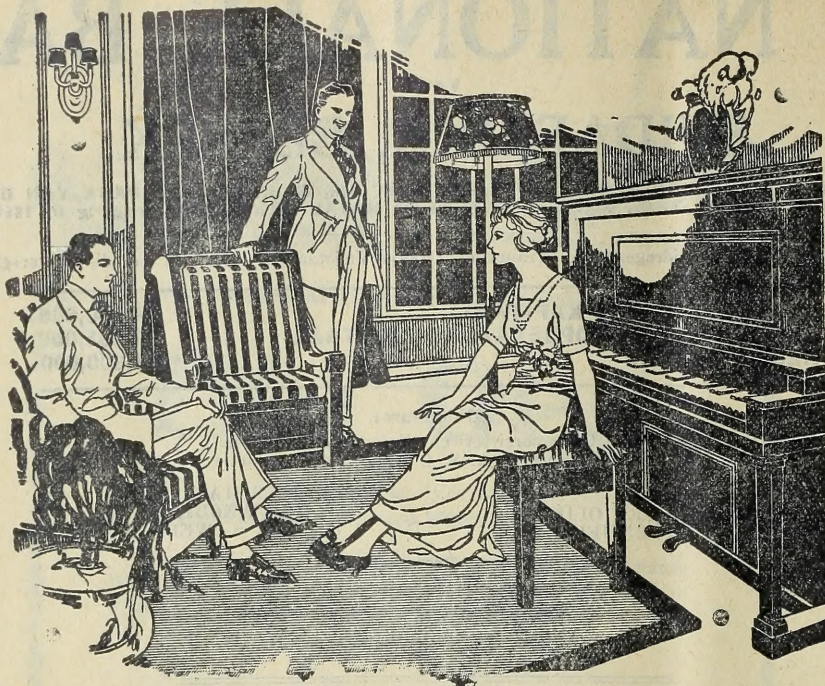
Eksekuteurs- en Kuratorsbesigheid onderneem.

Kluse vir veiligheid van Dokumente en ander eiendom deur Kliente bij die Bank gedeponeer.

Ondersoekafdeling—Goud, Tin en alle Minerale Ertse ondersoek en verkoop.

Die beamptes van die bank is tot geheimhouding verplig. wat betref die besigheid van enigeen van die kliënte.

BEROEMD GEMAAKT DOOR KWALITEIT ZIJN R. MÜLLER'S INSTRUMENTEN.

Een verdere grote bezending van eersteklas en gewaarborgde **DUITSE PIANOS,**
ORGELS, enz., net ontvangen.

Vraag DADELÍK om laagste prijzen.—Maklike termen verleend.

Enorme keuze van gedrukte MUZIEKBOEKEN en STUKKEN.

Grote voorraad van wereldberoemde en vertrouwbare

DUITSE MAUSERS, HAGELGEWEREN, AMMUNITIE, ENZ.

Vraag NU om prijslijsten en bijzonderheden.

R. MÜLLER.

Het Oude Muziekhuis,

91-93, WATERKANTSTRAAT,

KAAPSTAD.

Postbus 133.

Tel. Adr.: RELUM.

en ons daarop gewijs het hoeveel knechten oor ons heers.

Dingen wat die Heere ons gegee het tot geref en om ons tot dienst te sijn die heers oor ons.

Wat ons jammer oor voel is dat ons leraar wat nog maar so kort bij ons is alweer van ons moet gaan naar die gemeente in Oostafrika.

Hij sal seker nie voor in Januarie terug wees nie. Mag sijn gaan daar heen tot segen wees, en moge de Heere hem veilig weer tot ons terugbring met sij egtgenoot.

Ons eerstkomende avondmaal sal so die Heere wil wees die 2de Sondag in Januarie 1923.

NACHTMAAL TE ERASMUS 7 en 8 OKTOBER.

Vrijdag om 4 uur n.m. hadden wij Kerke-raadsvergadering, waar wij meestal meer met geld-zaken sukkelen dan met wat beters. De Kerke-raad komt tamelik getrouw ter vergadering. Wij hadden een beter opkomst van de gemeente verwacht. De vroege regen moet waarschiynlik één oorzaak sijn hiervan. De meeste christenen konden hun ploeg of oogst niet lossen voor 't Nach-maal. Het is zeker dat 't leven moeilik is in de laatste tijd, maar toch dient eerst voor 't blijvende en dan voor 't tijdelike gezorgd te worden. Wij hadden omtrent 40 wagens bij de kerk.

Dr. H. C. M. Fourie bediende ons. Zondag-morgen was de opkomst goed. Waar goede aarde was voor 't woord is zeker genoeg zaad gestrooid. Senator A. D. W. Wolmarans woonde ook weer na een lange afwezigheid onze kerkdiensten bij. Onze finantiële zaken staan slecht. Moge onze dia-kenen al hun kracht inspannen, dat er verbetering komt. In 't vervolg zal Dr. Fourie met elke Nachmaal Zondagavond een uitleg geven van 't verschil tussen de Protestantse en Roomse Kerk.

KERKVIERING KRUCERSDORP, 1 OKT. 1922.

Ons nachmaal werd alhier gevierd op 1 Okto-ber. Er was aanneming en Kerke-raadsvergade-ring Vrijdag, Zaterdag bazaar en Voorbereiding. De bazaar werd geopend door de Burgemeester mnr. Tinker. De voorbereidingsdienst geleid door Ds. Liebenberg van de Burgershoop gemeente (Verenigde Kerk) aangezien ons leraar Ds. Grobler geen hulp uit onze kerk kon krijgen. De teks was uit Luk. 24:39: Ziet mijne handen, en Jes. 49: 16: Ik heb u in beide hand palmen gegraveerd. Vier punten werd behandelt: 1. Wat hebben de handen van Jezus gedaan? 2. Wat hebben de men-sen met Zijne handen gedaan? 3. Wat betekent dat Jezus nog die wonden draagt? 4. Wat doen wij met onze handen?

Verder werd al de diensten geleid door onze leraar, naar aanleiding van Luk. 22:21: Doch ziet de hand desgenen die mij verraad is met mij aan de tafel.

Daniel 1:12: Beproof tog uwe knechten 10 da-gen en men geve ons van het gezaaide te eten en water te drinken. Joh. 20:26: En Jezus kwam als de deuren gesloten waren.

Student Strijdom hield de kinderdienst.

Er waren 35 nieuwe leden, en 14 kinderen en 1 volwassen gedoopt.

Ons bazaar inkomst was £307. Dankbaar-heid sijn wij Hem verschuldigt die sijn wakende hand over de gemeente zichtbaar houdt.

D.M.

NEDERDUITSE HERVORMDE KERK. GEM. MESSINA.

Avondmaalsviering te Messina, so de Heer wil, sal gehouden worden op Zaterdag, 23, en Zondag, 24 Desember 1922. Zaterdagavond Voorberei-dings en gemeentevergadering. Zondag 24ste De-sember, Heilige Avondmaal; en Maandag, 25ste Desember, weer dienst. Ds. J. J. Prinsloo van Rustenburg hoopt over te komen.

C. J. KOEN,
Ouderling.

NACMAALVIERING TE STANDERTON, 7 en 8 OKTOBER 1922.

Ons het nagmaal gehad in die begin van Ok-tober, en daar dit ses maande gelede was, dat ons laas nagmaal gehad het, was die verwagting om 'n goeie opkoms die keer te sien; jammer dit was die omgekeerde van wat verwag was. Ds. Grobler van Krugersdorp is nou konsulent, en Sijeerwaar-de het die dienste geleid.

Sondagmôre was daar maar één tafel vir die mansledemate en één tafel vir die vrouens. Die Kerke-raad self was swak verteenwoordig, sewe in geheel. Sou dit wees omdat die Skriba die Ker-ke-raad nie in kennis gestel het? of sou die reent die gemeente gekeer het? Sou één lid uit 'n huis-gesin nie kan drie halfkrone spaar om die "Her-vormer" self in hande te krij nie?

Met die middagdiens is daar twaalf kinders gedoopt. Die aanddiens he plaasgevind in die susterkerk van die Ned. Herv. of Ger. Kerk van Sanderon. Op versoek van Ds. van Schouwen-burg, leraar van die susterkerk, het die Kerke-raad toegestaan dat ons Konsulent aldaar die aand sal preek. Sij preek was groteliks oor die Hickson-gebeurtenisse, en vele wat geloof geheg het aan Hickson, glo nou nie meer nie, en is sodoende van opienie verander.

Die laatste nagmaal se besluit was, dat die beroep, wat op Ds. Alers uitgebring was, misskien nie aangeneem word nie, dan sal daar weer 'n beroep uitgemaak word met hierdie nagmaal. Siende dat die opkoms so swak was, is die beroep uitgestel vir volgende nagmaal.

Die volgende nagmaal sal wees die derde Sondag in Januarie 1923, en Kerkeraadsvergadering Vrydagaand om 7 uur.

F. W. C. LABUSCHAGNE,

Skriba.

AVONDMAALSVIERING TE POTGIETERSRUST.

Potgietersrust, 12 Oktober 1922.

Zaterdagmorgen 7 dezer bracht die trein onze geachte konsulent Dr. H. D. van Broekhuizen alhier, die nu voor de eerste maal van dat Z.W.E. uit Nederland is teruggekom ons komst bezoeken. Om 10 uur werd door Z.W.E. de bazaar geopend, waarna de aanneming aanving van acht jonge mensen die allen slaagden. De voorbereidingdienst werd tot tekst uit het evangelie van Mattheus genomen, en vijf der jonge lidmaten voorgesteld, terwijl de andere drie over zes maanden zullen voorgesteld worden. Die avond was de dienst zeer indrukwekkend uit hetzelfde evangelie van Mattheus, de kerk was vol. Daarna was er gemeentevergadering om nieuwe leden voor de Kerkeraad te kiezen, daar de oude moeten aftreden omdat wij nu tot een afzonderlike gemeente zijn gesticht, hiertoe werden gekozen als ouderlingen de broeders A. J. Smit, J. A. Venter en C. G. Coetzee, en als diakenen de broeders G. R. J. Strijdom, F. H. Geyser en N. S. Wolmarans, die bij de eerstvolgende kerkviering zullen worden bevestigd.

Zondagmorgen werden twee tafels bediend, waar zeer veel aan deel namen, ook van onze zusterkerk zaten verscheidene aan. Die namiddag dienst werden twee kinders gedoopt. Die avonddienst was de kerk zo vol dat velen buiten moesten staan en anderen omdraaiden, want onze kerk was voor allen te klein, dat kwam omdat de predikant, die met de laatste Zondag in November op Louis Trichardt was om daar Ds. van Schoor met het nagmaal te helpen. Nog dient vermeld te worden dat met de morgendienst de leden des Kerkeraads van onze zusterkerk besloten geen dienst in hun kerk te houden, maar overkwamen naar ons, wat toch een bewijs is van liefde en samenwerking, wat voor onze geachte konsulent zeer aangenaam en versterkend was. Met de avonddienst nam onze konsulent afscheid van ons, want nu dat Ds. W. P. J. Poen die beroep naar Pietersburg heeft aangenomen, waarmee wij zijn gekom-

bineerd, hebben wij nu zo te zeggen een eigen predikant, die met de laatste Zondag in November op Pietersburg zal worden bevestigd, waar onze gehele Kerkeraad hoopt bij tegenwoordig te zijn.

Al de preken van onze geachte konsulent sloegen in, het is niet mogelijk enig onderscheid tussen een daarvan te maken. Mogen wij maar geen vergetelike hoorders zijn, dan zal daar zegen op rusten. Wij zullen Z.W.E. missen, maar roepen Z.W.E. toe, tot wederziens!

M. J. POS,

Scriba.

Voor zover bekend zal Ds. W. P. J. Poen te Pietersburg door gemeente en Kerkeraad worden ontvangen op Vrijdag, 24 November 1922. Zaterdag, 25 November 1922, zal de voorbereiding zijn en bevestiging van Z.W.E. door Ds. D. F. Erasmus van Ventersdorp, ook zullen aldan nog tegenwoordig zijn Ds. S. Vermooten van Potchefstroom, Dr. H. C. M. Fourie van Erasmus, en de konsulent Dr. H. D. van Broekhuizen.

Het Heilig Avondmaal zal op Zondag, 25 November 1922, aldaar worden gevierd, met aanneming en H. Doop.

Scriba.

M. J. POS,

NACHTMAALSVIERING TE MIDDELBURG.

Het Oktober-nachtmaal van de gemeente Middelburg werd gehouden op 14 en 15 Oktober. De opkomst was niet al te groot, zoals men dat in die tijd van het jaar gewoon is. De kerkeraad was echter bijna voltallig opgekomen. Bij deze kerkviering werden twaalf jonge lidmaten tot de openbare belijdenis des geloofs toegelaten. Het aantal nieuwe lidmaten van deze gemeente over het jaar 1922 komt hiermee op juist vijftig te staan.

Met het oog op latere uitbreiding van de gemeente zijn te Witbank vier erven gekocht, met de bedoeling om in de toekomst daar een kerk te bouwen.

Op de gemeentevergadering werd voorgesteld om elektriese verlichting in de kerk aan te brengen. De kerkeraad heeft echter besloten dit uit te stellen tot de Januarie-nachtmaalsviering, wanneer de opkomst verwacht wordt veel groter te zijn en men van plan is een flinke bazaar te houden. Om dezelfde reden is tot Januarie-nachtmaal uitgesteld het benoemen van een zuster-komitee voor het Hervormde Weeshuis.

Hoewel de opkomst uit de buiten-afdelingen niet groot was, zo was het kerkgebouw bij alle dien-

sten goed gevuld. De diensten werden alle geleid door Ds. Barger.

Terugziende op deze dagen, mogen wij spreken van een aangename en gezegende Nachتماالصiering.

INGEZONDEN.

Krugersdorp.

Waarlik, die Heer het ons rikklik geseën met ons Julie-nagmaal. Ds. Strijdom was bij die geleentheid om ons leeraar te help. Dit was Ds. Strijdom se eerste gemeente, geen wonder dat dit sij eerste liefde had en hom dierbaar was en blij waarom hij haar dese dae kom besoek met Nagmaal. Wat 'n voorreg was dit vir ons; baie tekens van liefde en waardering mog hij geniet, wat seker sij hart verkwik het. Die jaren waren toch maar in het geheugen der anderen als de dag van gisteren. Hartelik was zijn prediking welke zeer gewaardeerd werd door de gemeente. Onze leeraar trad Zondagmorgen voor de gemeente op. Het was zijn eerste Nachتماال wat hij uitdeelde in zijn eigen gemeente. Ook sprak hij woorden van vertroosting, maar ook van vermaning. Ons hart is zo vol van blijdschap dat wij daarvan getuigen moeten, opdat in andere gemeenten de Christenen zich ook met ons verblijven mogen. Velen van Gods kinderen in onze gemeente hebben verlangend uitgezien naar een nieuwe leeraar en hebben met sterke verwachting vooraf gebeden dat de Here ons toch onze nieuwe leeraar een biezondere mate van kracht en zegen door de Geest mocht geven. En nu zijn wij verblijd omdat de Heer onze gebeden genadiglik heeft verhoord. Och, zijn deze dan niet de eerste droppels van de naderende stortbui na lange droogte het voorteken van de zozeer verlangde herleving. Laat ons nu meer dan ooit bidden, geloven, wachten. Er was lang niet zulk een zigbare werking van herleving in onze gemeente dan nu.

A. S.

'N VRIENDELIKE VRAAG.

In die verslag van die Algemene Kerkvergadering van die Ned. Herv. Kerk, gehou in Julie 1922, het ek iets gelees wat as bewijs van die vooruitgang van die Ned. Herv. Kerk kan beskou word, en tog lijk dit vir mij dat ons eerder agteruit gaan. As ek hoor hoe die mense oor allerhande dinge kla, maar nooit 'n woord van tevredenheid of dankbaarheid uiter omdat hulle nog in die posiesie is om voorsiening te maak vir die nodige dinge, dan voel ek skaam om mij vraag te vra. Nie

teenstaande dit kom ek met 'n vrijmoedige hart hopenende dat algar sal help.

Die besluit dat daar 'n Ned. Hervormde Weeshuis moet wees klink vir algar, wat hulle kerk lief het, baie mooi, omdat hulle dan die kans het om te werk vir die kerk, om die arme kindertjies, wat nie kos en klere het nie, te red uit hul nood en om te help om van hulle manne en vroue te maak wat tot nut sal wees vir kerk en staat. Om die skone daad te verrig is 'n saak waaraan baie onkoste verbonde is. Daar moet geld wees en daarom vra ek aan elke opregte Hervormer om die saak goed te oorweeg en tog nie te versuim om sij vrijmoedig gif, hoe klein ookal, gereed te hou. Ek weet van 'n afdeling, van 'n ouderling in die gemeente Eendracht, waar die Sondagskoolkinderes Sondae elk 'n tiekie saambring; baie mooi! As al die kinders wat Sondagskool toegaan so maak sal daar kans wees om binnekort 'n begin te maak. Die ouderling of diaken sal solank die tiekies bēre tot hij versoek word om te wijs hoe fluks die kinders van die Ned. Herv. Kerk is om 'n goeie saak te ondersteun. Geliefde mede-Hervormers, maak seker dat ons ons hou bij wat staan in Mattheus 25:31-46. Ek hoop en vertrou dat ons kerkelike gewete ons sal aanspoor om die roeping te vervul.

A. RAS,
Heidelberg.

MADONNA.*

Zoals de morgenzon opeens uit wolken lacht,
Glanst, nu de deuren tot U opengaan,
Moeder Gods! Uw Beeld mij aan...
Zo schoon had ik Uw schoonheid niet gedacht.
In lichte wolken U omzwepend, zingt
Englenzang Uw Moederweelde-zaligheden;
In Uwer ogen bovenaardse wonderheden
Het Licht nog van de Kerstnacht blinkt.
't Kindeke Jezus, op Uwe arm gezeten,
Verbergt in zich een liefde ongemeten;
Uit Zijn ogen straakt de hemel, grondloos-diep.
Maria! Mag Uw schone Beeld verbleken—
Uw Heilig Kind blijft immer tot mij spreken;
Was 't even niet of Hij mij riep?

G. E. ALERS.

*De Sixtynse Madonna van Rafael, in Zwingerhof te Dresden.

In De Kerkbode schrijft P. G. J. M. (27 Sept. l.l.) onder de titel van "Hiervan en Daarvan" ernstig tegen staatsloterijen. "Ik verzoek mijn lezers," zegt hij o.m., "van alle petities in belang van staatsloterijen hun hand terug te houden." Wij verenigen ons gaarne met die waarschuwing. Laat ons toch op onze hoede zijn. Het ene land na het andere in Europa verbiedt staatsloterijen. Zullen wij geen winst doen met hun onderfinding in dezen?

In dezelfde uitgave van De Kerkbode schrijft Prof. N. J. Brümmer een artikel over de Zondagsontheiliging. Hij stelt de vraag, waarom het Parlement zo laks is om wetgeving te dien opzichte te passeren en antwoordt dan: "'t Volk wil de Zondagsheiliging schijnbaar niet. Het is hun niet ernst. En nu verlangt men dat het bij de Regering ernst zal zijn. Dat gaat niet. Men spant de paarden niet achter de kar. En waarom is de zaak ons dan niet ernst? Waarom berusten wij zo gemoedelijk in de toestand, zoals die vandaag is? "Mijn volk sterft, omdat het geen kennis heeft." Zeer weinigen van ons beseffen, waarom het eigenlijk gaat. Velen bekommeren zich heel weinig over 't hoogste welzijn—'t zedelijk en 't geestelijk welzijn—van ons volk. Stoffelijke en politieke belangen zijn voor hen de enige belangen. Doch ziet, wegens de gebrekkige wetgeving ten opzichte van de Zondag, zijn er tans gebruiken aan 't ontstaan en worden er maatschappelijke instellingen in 't leven geroepen, waardoor de werkzaamheden der Kerken niet slechts bedreigd, maar onmogelijk gemaakt worden. En het begint tans reeds in de grotere steden bijna hopeloos te worden om 't christelik karakter van onze beschaving staande te houden. En wat vandaag in de grotere steden plaats vindt, is morgen op 't platteland regel."—Deze woorden verdienen ernstige aandacht. In verband met Zondagsheiliging zegt Ryle: "Wat de mensen ook zeggen willen, de wijze waarop wij de sabbat houden, is een zeker bewijs van de staat van onze Godsdienst." Van de Here Jezus hebben de Farizeën gezegd: "Deze mens is van God niet, want hij houdt de sabbat niet." Daar zijn maar al te veel mensen, van wie wij met smart kunnen zeggen: "Deze mensen zijn van God niet, want zij houden de sabbat niet."

De gevoelens omtrent de Hickson-beweging zijn zeer uiteenlopend. In het officiële orgaan van de Geref. Kerk, Het Kerkblad, worden de gemeenten er ernstig tegen gewaarschuwd en worden er ernstige argumenten aangevoerd om te bewijzen, dat de hele beweging onschriftuurlijk is. Be-

perkte plaatsruimte verbiedt ons aanhalingen te doen.

Eerw. M. J. Bosman schrijft in De Kerkbode, dat er te Hermanus een gezegende godsdienstige herleving heeft plaats gevonden. O.a. zegt hij: "De bioskoop kan niet voortgaan; danspartijen moeten vervallen, omdat de dansers bekeerd zijn."

Volgens The British Weekly werd er van 6—10 Aug. l.l. te Kopenhagen (Denemarken) een konferentie gehouden van de Wereldbond ter bevordering van internationale vriendschap door de Kerken. Vertegenwoordigers van meer dan 20 volkeren kwamen daar tezamen om te beraadslagen over de huidige wereldtoestand en te bespreken, wat er gedaan kon worden om een betere verstandhouding onder de volkeren te bewerkstelligen. Men is van oordeel, dat de konferentie heilzame vruchten zal afwerpen. De konferentie heeft de haat tussen de volkeren onderling betreurd en daar op aangedrongen, dat men bewapening zal verminderen en arbitrage-methoden aanvaarden. Ook heeft de konferentie de noodzakelijkheid betoogd, dat de verbannen Duitse zendelingen zullen worden toegelaten om terug te keren naar hun verschillende werkkringen.

In De Heraut wordt een stuk aangehaald door Ds. Schilder geschreven in de "Geref. Kerkbode voor Gorinchem", waarin hij gewag maakt van de "akelige gewoonte" van sommigen om "in zeer onkiese taal tot en over God te spreken." Deze "akelige gewoonte" vinden wij in ons land, helaas! ook bij velen; vooral bij diegenen, die zich bedienen van het Afrikaans (of laat mij liever zeggen: van een soort van Afrikaans) in preek en gebed. Laat ons toch tegen dit euvel waken en niet te kort doen aan onze verschuldigde eerbied jegens de Almachtige.

"Zwijgen is ook een antwoord" zegt men dikwels onder de mensen—het geldt nog veel meer van het zwijgen Gods.—O. Funcke.

De gemeente, die haar vrouwelijk leden aan het werk zet, zal de grootste invloed in de wereld uitoefenen.—Mark Guy Pearse.

Wij kunnen de Gekruisigde niet aannemen en het kruis verwerpen.

De Hervormer.

Officieel Orgaan van de Nederduitsch Hervormde Kerk.

Onder Redaktie van de Predikanten van de Ned. Herv. Kerk.

REDAKTIE.

Alle stukken en brieven de
Redaktie betreffende te zenden aan

DS. JAC. VAN BELKUM,
Heidelberg.

Voor 't plaatsen van Advertentien,

schrijf aan de Uitgevers,
Bus, 389, Pretoria.
Familieberichten 6d. per regel.
Voor staande advertentien voor
lange termijn worden prijzen op
aanvraag verstrekt.

Intekenprijs:

7/6 per jaargang

voornutbetaalbaar.

Alle abonnementsgelden te zenden
aan

de heer H. J. L. Th. ROORDA,
P.K. Bus 444, Johannesburg.

No. 5.

PRETORIA, 15 NOVEMBER 1922.

JAARGANG XIV.

GOD MENS VOOR ONS.

Luc. 1:35: Dat Heilige, dat uit u gebo-
ren zal worden, zal Gods Zoon genaamd
worden.

(vgl. Cdt. Zondag 14a).

Ps. 97:1, 7. Luc. 1:26-35.

Gez. 52:3. Gez. 49:5.

Nooit zal ik den indruk vergeten, die het doek op mij maakte, geschilderd door het beroemd penseel van Rafaël. Op een reis in Duitsland te Dresden, was ik in de gelegenheid de Madonna met het Kind Jezus op haar arm, wonder van schilderkunst, te zien. Een bizonder vertrek is voor dit schilderstuk ingericht. Als men het gordijn wegschuift staat Maria meer dan levensgroot voor u. Of neen, ze staat niet, maar zweeft op wolken. Ze toont haar Kind aan de wachtende menigte, die echter op het schilderij niet te zien is, maar op welke de bisschop wijst, die aan haar rechter zijde smeekend-eerbiedig tot haar opziet en als genade afsmeekt voor de zonde van het volk. En het is alsof de H. Barbara aan de andere zijde zijn verzoek ondersteunt door haar weemoedige houding, haar welsprekend zwijgen. De voorstelling is natuurlijk Rooms getint, maar hoe kan het anders in de tijd der Middeleeuwen, waar R. Katholiek was christelik en al wat christelik was, was Katholiek. Als we maar lang genoeg zien, bemerken we dat die wolkjes om haar heen engelen zijn. Alles hemelglorie wat haar omringt! Menselijke gestalte, maar haar ogen en de hele verschijning zeggen ons: niet van deze wereld. En dan dat Kerstkind, dat ons aanziet met ogen, diep als de donkere hemel, oneindig als het heelal, geheimen ons toefluisterend, wonderen openbarend als de sterren in de nacht. Een Mensen-Kind en tegelijk een He-

mel-Kind: "De eeuwige Zone Gods, die waachtig en eeuwig God is en blijft, ware menselijke natuur, uit het vlees en bloed van de maagd Maria. Laat nu alles maar verdwijnen: die engelen-zang door de wolken heen, die hemelse glans, als wij dat Kindeke maar behouden. Maria moge sterven, dat Kind heeft het eeuwige leven in zich. Hij leeft en openbaart de wondere glans zijner ogen ook aan ons zondaren.

Beneden de beide engelen, die in deemoedige-aanbidding tot Hem opzien, slaan ook wij het oog omhoog, dat Hij ons genadig zij! Want voor ons werd Hij geboren, voor ons is Hij mens geworden!

Tot U te spreken over de Menswording van Jezus Christus gaat dat niet boven menselijk kunnen? O ja, we kunnen erover redeneren, maar—ook vruchtbaar erover redeneren? Ach, ik meen, dat we met al onze diepzinnige of oppervlakkige betoogen, geen stap verder komen. Wat zullen we zeggen van de geboorte-geschiedenis achter de geboorte-geschiedenis, van het Kerst-verhaal, dat het Kerst-verhaal voorafgaat? Het beste is dat we ons maar eenvoudig houden aan die wonderbare geschiedenis van de ontvangenis van de Heilige in de schoot van Maria, zo dat we alleen willen aanbidden en vergeten te redeneren. De Menswording Gods is immers van begin tot eind mysterie? Het is eenvoudig "on-denkbare," niet omdat het beneden ons is, maar juist omdat het zo-oneindig ver boven ons klein verstandje uitgaat: Als ik dit wonder vatten wil, staat mijn verstand vol eerbied stil; 't verstomt bij 't geen het niet door-ziet, ik aanbid, maar ik doorgrond het niet.

Gebooren uit de maagd Maria. Niet geboren door de wil eens mans, maar ontvangen van de

Heilige Geest. Uit Maria werd "dat heilige" geboren, dat Gods Zoon genaamd zou worden. Geeft de Bijbel hiervan verklaring? Neen. Wat doet de Bijbel dan? Ons het feit verkondigen, getuigen dat deze dingen alzo zijn. En eigenaardig: hoe door dit onverklaarbare ons verklaard wordt de Zondeloosheid van Christus. Overschaduwde door de Kracht des Allerhoogsten, wordt de kracht des Heiligen Geestes, uit de reine Jonkvrouw "dat Heilige" geboren: Gods Zoon. Deze is boven allen. Mens geboren en: van eeuwigheid God. Hij is de Enige, van wie gezegd kan worden: "Geboren uit de Heilige Geest." En in Zijn Menswording heeft Hij dus niet opgehouden God te zijn en in zijn God-zijn bleef Hij Mens. Hij bleef, die Hij was en werd die Hij niet was. De Zone Gods is de Zoon des Mensen, de Zoon des Mensen is de Zone Gods. Het ondenkbare is "zichtbaar" in de geschiedenis opgetreden: geopend. Dit zichtbare is te ervaren door alle reinen van hart, door allen, die in Hem hun reinheid, hun verloren paradijs hervonden!

O Christuskind te groot

Waar 't leed, ook ons te dragen:

"Wat traag-ontloopen dagen

En dan de dood!"

Had niet tot blijder dag

Uw heldre ster geblonken,

Klaar als in stralend lonken

Uw oogenlach!

Het Ondenkbare is toch het Zichtbare. Wij zien het, al doorgronden wij het niet. Het Eeuwige heeft zich gekristalliseerd in de tijd. En wij hebben Zijne Heerlijkheid aanschouwd; een Heerlijkheid als van de Eeniggeborenen des Vaders, vol van genade en waarheid! Die Heerlijkheid hebben Maria en Jozef gezien. En zal het niet telkens als een nieuwe ontdekking voor hen zijn geweest? Hij is bij Jozef in de timmerwinkel, maar zijn leven is: te zijn in de dingen Zijns Vaders. Deze Heerlijkheid heeft Johannes de Dooper gezien, toen Hij van Hem zeide: Zie het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt. Deze Heerlijkheid ging open aan Nathanael; bracht Petrus in verrukking de ene maal en deed hem ineenkrimpen van schaamte een andere maal: "Laat ons hier tabernakelen maken!" En: "Heer, ga uit van mij, want ik ben een zondig mens!" Deze Heerlijkheid deed de bende soldaten in Gethsemené achterwaarts ter aarde vallen en deed Thomas aanbidden: "Mijn Heer en mijn God!" En het is in deze Heerlijkheid dat Hij nog gaat door de eeuwen heen. Waar Hij zijn voetstap zet, glanst het licht!

Geboren uit het vlees en bloed van de maagd Maria. De Zone Gods is dus ook Zoon des menschen: ons in alles gelijk geworden, uitgenomen de zonde. Hij is zó ons nabij gekomen, zó een met ons geworden, dat niets menselijks Hem vreemd was. De oud-christelijke kunst doet ons Hem niet slechts zien zwevend boven de aarde, maar ook wandelend op de aarde. Hij, die is boven allen, wilde zijn onze Vriend, onze Broeder. Hij heeft met ons mee en lijdt met ons mee. Wij hebben een medelijdende Hoogepriester. Heeft Hij niet gehongerd als wij? Heeft Hij niet dorst gehad als wij? Sliep Hij niet van vermoeidheid en was Zijn slaap niet heel vast in het bulderen van de wind, het beuken der golven? En kon Zijn ziel niet blijde zijn met de blijden en weenen met de weenenden? Hadt Hij niet behoefte aan gewoon-menselijke sympathie? En aan afzondering in gebed? Mens is Hij, waar Hij zo aangrijpend klaagt: Mijne ziel is bedroefd tot de dood toe. En wat zal Ik zeggen: Vader verlos mij uit deze ure"? ....Mens is Hij in alles, even waarachtig als dat Hij de Zoon des Vaders is. De vereniging van dit schijnbaar-onverenigbare laat zich niet denken, maar wel aanschouwen, wel ervaren. Het is de ervaring van het Wonder der liefde Gods.

Hoe duidelijk leert het leven ons, wat niet liefde is en hoe duidelijk leert het Kerstwonder ons wat wel liefde is. Er is zoveel liefde met een kleine letter, maar hier hebben wij Liefde met een hoofdletter! Ge zult, wanneer ge de lezing van Prof. Casimir over Jan Ligthart gehoord hebt, onthouden hebben wat deze sympathieke geleerde o.a. aanhaalde uit Ligthart's "Jeugtherinneringen": Het was tijdens de grote oorlog in Europa, dat hij iemand vroeg: "Maar, als jij nu de wereld van deze verschrikkelijke oorlog met al de ellende ervan kon redden, maar daartoe je zoon zou moeten offeren, zou je het dan doen?" Na een verlegen aarzeling was het: "Neen, dat is teveel gevergd." En het antwoord van Ligthart was: "Joh. 3:16: "Alzoo lief heeft God (wel) de wereld gehad, dat Hij Zijn Eengeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe."

Ja, zo is de liefde Gods. In Christus heeft die Liefde vlees en bloed aangenomen. O weinig liefde heeft de Christus op aarde ontvangen, maar Hij had lief! Zij hebben Hem gescholden, geslagen, maar Hij had lief! Zij hebben hem doodgemarteld aan het kruis, maar Hij had lief!

O, aanbidt de liefde van Gods Zoon! Misschien is er iemand onder u, die het maar niet kan

geloven, dat Jezus is de Zoon. Gij wilt Hem erkennen als een volmaakt mens, een leraar van de hoogste wijsheid, een groot profeet, de uitnemendste onder de mensen? Dit is Hij ook, maar Hij is oneindig meer. Niet de hoogste Openbaring Gods, maar de Openbaring Gods. Ik kan niet anders dan verklaren, dat Hij dit voor mij is, dat ik Hem liefheb als de Eengeborenen des Vaders. Maar wat baat dit U, zo gij twijfelt en dit niet kunt geloven? Zal ik zeggen: Buig voor de Schrift? Maar als gij nog niet zover zijt, dat gij gaarne, gewillig buigt, uit een innerlik moeten? Als er nog geen klankbodem bij u bereid is om dat Hooglied, die hemelse Melodie van de Liefde Gods te resonneren?—het enige wat ik kan, is u de raad geven: Laat Jezus zijn gang bij u gaan. Niets meer, maar ook niets minder. Zet de deuren uwer ziel wijd voor Hem open! Zou het ook u niet kunnen gaan als Simon Petrus, die begon met een leraar te volgen, en eindigde met de belijdenis: Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods? Zou het u niet kunnen gaan als Thomas, die met één hart en hoofd vol twijfel rondliep buiten de Paasch zaal, waar de Opgestane Heiland met de zijnen was, maar straks aan Zijn voeten ligt en uitroept: Mijn Heer en mijn God? De Samaritaanse heette Hem eerst “een van de Joden,” daarna noemde zij Hem Heer; dan ontdekt zij in Hem een profeet en zij eindigt met de verklaring: Deze is de Messias! (Joh. 4.) Zou het ook u niet zo kunnen gaan?

Wie zoekt zal vinden. En wie Jezus zoekt, zal Hem zeker vinden. Ja, gij zoudt Hem niet zoeken als Hij u niet eerst gevonden had. En het zal de ernstige zoeker gaan als Nathanael: Voorwaar zeg ik u, gij zult grootere dingen zien dan deze; van nu aan zult gij den hemel geopend zien en de engelen opklimmende en nederdalende op den Zoon des Menschen. En een stem uit den Hemel zal gehoord worden in uw binnenste: Deze is Mijn geliefde Zoon, hoort Hem! Hebt Hem lief en het scherpsziende oog der liefde zal in Hem hoe langer hoe meer ontdekken. Aan die liefhebbers met een eenvoudig hart worden de wondere Geheimen ontsluit. Door de nederige Gestalte van Hem, die mens werd, geboren uit de maagd Maria, zal al meer glansen de heerlijkheid van de Eengeborene!

Hebt Hem lief! Om Hem lief te hebben moet gij Hem nodig hebben. Wie Hem nodig heeft, heeft Hem lief. Hij wil zijn: Uws harten vrede. De enig ware ruste. Reine bron van klare lusten. Zuivere Zon van zaligheid! Liefde wordt geboren uit behoefte.

Uit de liefde bloeit de vreugde op, die zingen gaat!

Maria's Lofzang:

Mijn Geest verheugt zich in God, mijn Zaligmaker!
O Troost; In leven en sterven. Amen.

G. A. ALERS.

BRIEVEN VAN OOM SAREL.

Uitkijk, November 1922.

Waarde Neef Willem.

Weer is een maand verlopen. Wij haasten ons naar het einde van dit jaar. Elke dag, elke week, elke maand, elk jaar herinnert ons aan de waarheid van Psalm 90: “Wij vliegen daarhenen.” Hoe waar is het wat mensen zeggen: “er is niets bestendig op aarde dan de onbestedigheid.”

Een paar maanden geleden waren de koeranten vol van de wondere dingen, die door mnr. Hickson gedaan werden. Er werd over geschreven, gesproken door bijna iedereen en nu schijnt het alsof niemand meer aan die dingen denkt. Alleen in private gesprekken wordt er over gehandeld, maar dat is dan ook alles.

Deze beweging, die van over de zee tot ons gekomen is, heeft naast veel goeds, ook veel kwaads gebracht. Het goede is, dat men weer eens is gaan spreken over andere dingen dan mielies en wol, schapen en beesten, droogte en regen onder de landbouwers, over slechte tijden, geldschaarste, armoede en ellende onder de dorpsmensen. Er werd een tijd lang veel gesproken over geestelijke dingen, er was weer vraag naar de macht van het geloof.

Maar die beweging heeft ook veel kwaad gedaan. Men is gaan slecht praten van de kerk, van de leraars, van de godsdienst. Iemand heeft tot uw Oom gezegd: “ik ben klaar met de leraars; zij kunnen ons niet genezen”; een ander heeft verklaard: ik denk niets meer van kerk en godsdienst; zij laten de mensen in de ellende zitten en doen niets.

Al die vragen en beweringen hebben mij doen nadenken over de vraag: Maar wat willen de mensen toch van de kerk; wat verwachten zij van haar; wat is haar doel, haar werk?

Wat mij zo wonderlijk is, is dat niet alleen de onkundige mensen zo spreken, maar dat ook mannen, die beter konden en moesten weten, wat de kerk is en doet, als aanklagers tegen haar optreden. Een vriend van mij gaf mij onlangs een uitsnippel uit een Engelse koerant, dat ik hier vertaalt;

Een preek, waarin hij zijn mening onbewimpeld uitspreekt, van de Aartsbisshop van York, was een boven alles uitstekend kenmerk van het kerkelijk Kongres, te Sheffield gehouden. Hij zeide: meer dan vroeger verlangt de mensheid naar ware godsdienst. Zij vinden die niet in de kerk. Om de zaak zo scherp mogelijk voor te stellen, godsdienst trekt, de kerk stoot de mensen af. Laat ons de feiten eerlijk onder de ogen zien. De kerk is niet een getuige van de waarheid van haar Evangelie. In haar verdeeldheid, doodsheid en onwaarachtigheid is zij een hinderpaal, een struikelblok, een ergernis. Indien dan de kerk aan dit geslacht het eeuwig Evangelie moet brengen, niet in woorden, maar in daden, dan moet zij haar zelf dat Evangelie prediken.

Wat mij verbaast, is dat zo'n hooggeplaatste ambtsdrager in de Engelse Kerk als aanklager tegen haar optreedt. Waarom moet deze hoge geestelijke haar van verdeeldheid, doodsheid en onwaarachtigheid beschuldigen. Aan wie zijn deze gebreken mede toe te schrijven? Is het niet aan de leeraarsstand zelve ook?

Wat hier gezegd wordt moge waar zijn, maar ik vraag, waarom voert hij dan zelf niet uit, wat hij meent dat de kerk moet doen? Waarom wordt er dan niet in haar geëvangeliiseerd?

Deze opmerking van de Engelse geestelijke heeft mij doen vragen: wat is de kerk? Wat wil zij? Welke is haar roeping?

Er zijn in onze dagen zeer velen, die zich zo over de kerk uitlaten. Van alle kanten worden tegen haar beschuldigingen ingebracht. Vriend en vijand, voorstander en tegenstander vallen haar aan. Is dit misschien ook toe te schrijven aan het feit, dat velen zich nooit rekenschap geven van wat de kerk doen moet, wat haar roeping is.

Vele mensen menen, dat de kerk zich moet uitspreken over politieke vragen; dat zij zich moet uitspreken over wetenschappelijke strijdpunten of dat zij zich moet bezighouden met allerlei filantropiese werkzaamheden, en maatschappelijke instellingen tot bestrijding van onzedelijkheid, dronkenschap, diefstal en dergelijke zonden; ja, sommigen menen, dat zij de mensen moet trekken door allerlei gezelligheden, zoals dansen, muziekavonden, kaartspelen, toneelvertoningen. Maar dit alles behoort niet tot de werkzaamheden der kerk.

Haar roeping is, zoals de Aartsbisshop heeft gezegd: evangeliseren, d.w.z. het Evangelie van Gods genade in Christus brengen aan de mensheid. Zij heeft de eeuwige beginselen te prediken van liefde, zelfverloochening en gehoorzaamheid aan

God, zoals die gepredikt en beoefend zijn door Jezus Christus, haar Hoofd en haar Heer.

Maar, en hierin zondigt zij helaas, maar al te dikwels, zij heeft dit niet alleen te prediken, maar ook te belevan door daden.

Wanneer b.v. op een Rustdag gepredikt wordt "hebt uwe vijanden lief" en in de week door leeraars de natie wordt opgeroepen om de vijand, met wie zij in oorlog is, te verpletteren, te vernederen, en men dan die vijand uitscheldt en allerlei leugen van hem vertelt, dan keert een waarachtig kind Gods zich van de kerk af en vraagt de wereld: is dit nu het Evangelie van Christus prediken?

Wanneer de kerk op smalende wijze spreekt over de wetenschap van onze dagen en de beoefenaars van die wetenschap uit de hoogte veroordeelt, dan ligt het voor de hand, dat velen zeggen: is dat nu de prediking van Christus, die leerde "oordeelt niet opdat gij niet geoordeeld wordt"?

Wanneer de kerk zich bijna uitsluitend bezig houdt met filantropie en zoekt alleenlik de tijdelijke noden te lenigen, maar vergeet, dat haar eerste roeping is, de ziel te redden van het verderf, en wanneer zij daarvoor gelden verzamelt die zij in menig geval niet goed kan beheren, omdat zij geen bezigheid heeft geleerd, dan stelt zij zich bloot aan het gevaar, dat men haar beschuldigt van het aardse te zoeken en door grote en mooie kerken, en allerlei grootse ondernemingen aan de wereld gelijkvormig te worden.

En wanneer dan ten slotte zij de mensen meent te moeten trekken door allerlei plezieren en uitspanningen, dan komt de vraag op bij velen: heeft Paulus niet geleerd dat men naar boven moet zien en niet bedenken de dingen der aarde, en hoe kon de kerk dan zo geheel de wereld zoeken te dienen?

De Christelijke Kerk is allereerst geroepen en verplicht te prediken: God was in Christus de wereld met zich zelve verzoenende: hare leden, die leven in en door Christus, moeten in alles als met God verzoenden leven en dus boven alles door hun handel tonen dat zij niet meer de zonde dienen, maar God. Ik kan verstaan, dat ook nu nog evenals in de vroegste dagen der kerk, als in de Zendingswereld de prediking van het kruis, en van de schuldvergeving en de verzoening door Christus, in veler oog een ergernis, een dwaasheid is. De geboorte uit de maagd Maria, de wonderen, door Jezus verricht, zijn zelfopofferend lijden op Golgotha, zijn opstanding, zijn hemelvaart, worden ook nu nog evenals van ouds door de wetenschap voor leugens, fabels, legenden verklaard, door haar voor dwaasheid en onverstand gerekend. De buiten de

kerk staande mensen kunnen ook ons wijzen op hun hospitalen, hun liefdadigheden, hun zorg voor de kinderen, de verwaarloosden, de gevangenen en ons tonen, dat zij dat beter betalend maken dan wij. Verschillende verenigingen buiten de kerk staand, kunnen ook ons vertellen wat zij doen om jonge mensen te vergaderen in verenigingen, waar niet wordt gespeeld, gedanst en alleen mooie prenten worden vertoond en ons dan er op wijzen: zie, dat kunnen wij ook wel doen. Dat men daarbij niet rekent met de meer dan 20 eeuwen durende invloed van de Christelike kerk, verstaan we heel goed, evenals wij verstaan, dat de mensen dit werk de kerk uit de handen hebben genomen, omdat zij wel predikte liefde en reinheid, maar daarom nog niet altijd die deugden beoefende.

Wanneer nu de genoemde hoge Engelse geestelike zegt, dat de kerk moet beginnen met zich zelf te Evangeliseren, dan gaan wij met hem samen, maar verstaan dit zo, dat zij niet alleen moet prediken, maar ook iets doen.

Hoe heeft de kerk, de Heidenwereld in de eerste eeuwen overwonnen: hoe brengt zij de hervorming van het geestelike en zedelike leven in onze Heidenwereld tot stand. Waarom gaat, niettegenstaande de goddeloze en onzedelike invloeden van de vertegenwoordigers der Christen-natiën onder de heidenen toch de zending haar gang en wordt het Evangelie in die heidenlanden verspreid? Is het niet, omdat het leven der Christenen overeenstemt met hun leer?

Zie, waarde Neef, onze Christenen moeten meer in hun leven gaan getuigen van wat zij gelooven, en dat ook met hun wandel tonen.

Niet de kerk is verdeeld, maar de leden der kerk hebben allerlei kerkjes gemaakt. Niet de kerk is doods, maar hare belijders. Niet de kerk is onwaarachtig, maar hare leden zijn het. Er zijn vele, zeer vele leden der kerk, die in talen spreken, over verborgen dingen spreken, en geloven in Christus, ja, martelaren zouden willen zijn, maar aan de meesten ontbreekt de liefde, de zelfvernederig, de nederigheid.

Laten wij maar meer evangeliseren door liefde te tonen, dan zullen al die klachten over de machteloosheid der kerk wel ophouden: dan zal zij wel weer worden een kracht Gods tot zaligheid. Wat wij nodig hebben, is niet een reformatie in de leer, een teruggaan tot de oude dingen en inzettingen, maar een reformatie van ons hart en ons leven.

Uw Oom wil nu ook niet beschuldigingen tegen de kerk inbrengen: laat anderen dat maar doen. Wat hij wil is aan U en aan andere lezers vragen, gelijk hij zichzelf vraagt: Is het U ernst met de be-

lijdenis van het Evangelie: ernst met de geloofstaal van Paulus: gij zijt duur gekocht, zo verheerlik dan God in uw lichaam en in uw geest. Dit te prediken, dit te beleven, dit is de roeping der kerk, en waar zij dit doet, daar zal al het andere vanzelf komen. Al wat leeft moet zich bewegen, moet groeien, moet leven tonen.

Met vriendelijke groeten,

Uw Oom,

SAREL.

HET BEZOEK VAN DE HEER HICKSON AAN ZUID-AFRIKA.

In de laatste weken hebben vele leden der kerk en ook vele lezers van ons blad gevraagd hoe komt het toch, dat onze leraars over die geloofsgenezing van de heer Hickson niet schrijven. Uit die vraag blijkt dat men behoefte gevoelt aan voorlichting over dit onderwerp. Men weet zelf niet wat er van te denken is, en allerlei meningen worden er over uitgesproken. Daarom ziet men uit naar wat de leraars er van zeggen en men denkt: zij moeten er toch van weten.

Dat onze leraars nog niet openlik zich er over hebben laten horen, is niet toe te schrijven aan de vrees hunne opinie te geven. Zij zijn gewoon te zeggen wat zij van godsdienstige bewegingen denken. Evenmin is het zwijgen toe te schrijven aan hun niet verstaan van dit verschijnsel. Zij kennen genoeg de geschiedenis der kerk in de vroegere zowel als in de latere tijden om zulke openbaringen des geestes te kunnen beoordelen. Als zij tot nog toe gezwezen hebben dan komt dit hier van dat zij eigenlijk nog niet goed het verschijnsel kennen. Deze gehele beweging is geen plant van eigen grond: zij is tot ons gekomen uit Europa en speciaal uit Engeland, waar van tijd tot tijd zulke wonderlike dingen gebeuren. Voorzichtigheid in het uitspreken van een oordeel was geboden en het woord van Gamaliel moest in gedachtenis gehouden worden: Houdt af van dezen menschen en laat ze gaan: want indien deze raad of dit werk uit menschen is, zoo zal het gebroken worden; maar indien het uit God is, zoo kunt gij dat niet breken. Hand. 5:38-39).

Deze beweging zo maar uit het staanspoor af te keuren en te veroordelen mocht niet gedaan worden door menschen die geloven wat in de Bijbel staat. Zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament lezen wij van zulke wonderen. Elia roept door zijn gebed de zoon der weduwe bij wie hij thuis was te Tarphat tot het leven terug. (1) Eliza

maakt het kind van de Sunamitiese, die een op-perkamer voor hem gebouwd had weder leven(2): hij geneest Naäman de Syrier van zijne melaatsheid.(3) Hiskia de koning van Juda wordt door Jesaja genezen.(4) In het Nieuwe Testament lezen wij van de genezing van de kreupelen man die door Petrus en Johannes werd gezond gemaakt(5) van de geraakte, die hersteld werd, van Dorkas, die uit de doden werd opgeroepen door Petrus(6). Paulus geneest Eútychus, die van de zolder was gevallen(7), en bevrijdt de vader van Publius van roden doop en koorts(8).

Wij geven nu slechts de gevallen van genezing op, die door profeten en discipelen zijn verricht en niet die door Jezus zelf gedaan, omdat Hij als Zoon van God die macht had van de Vader Hem gegeven. Die macht had Hij bij zijn heengaan weer aan de discipelen overgedragen en ingeval de bewering van de heer Hickson en andere dergelijke personen in vroeger en later dagen juist is, dat de Heer ook aan latere geslachten die macht heeft verleend, staan de discipelen en deze lateren op gelijke lijn.

Vele gelovigen van de tegenwoordige tijd beweren dat de wonderen in de Bijbel ons verhaald, waaronder ook die van Jezus gerekend moeten worden, Openbarings wonderen zijn. Dit betekent, dat die wonderen nodig waren, om voor het Oude Testament de macht van Jehovah te tonen onder de heidenen, en voor het Nieuwe Testament het gezag van Christus als Verlosser en van de discipelen als zijne Zendelingen aan het licht te brengen. Indien deze bewering juist is, dan spreekt het van zelf, dat de wonderen in onze tijd niet meer nodig zijn, ja overbodig omdat én de macht Gods én het gezag van Christus voldoende door de geschiedenis is gestaafd.

Waar dus de Bijbel ons zelf zulke genezingen mededeelt, mag geen gelovige twijfelen of zij kunnen gebeuren, want dit zou aan de macht des Heren, en de werkelijkheid der gebedsverhooring te kort doen.

Daarom was het nodig in de eerste tijden voor de leraars de raad van Gemaliel te volgen. Laat aan de tijd over om een oordeel te vellen.

Dan ook was het zeer onwjs om de zieken te ontmoedigen. Ook zelfs waar een leraar zelf geen geloof hechtte aan deze wondere dingen, moest hij zich onthouden van de raad te geven aan wie dan ook: "ga niet". Gesteld dat er werkelijk later gevallen van genezing zouden kunnen worden vastgesteld als ontwijfelbaar, zouden dan de zieken niet aan hun geestelike leiders kunnen verwijten later: dat wij nu nog lijden is uw schuld gij hebt ons ge-

zegd, wat wij niet moesten gaan, och waren wij ook naar dezen man gegaan. Zouden velen niet hebben kunnen zeggen: "de Heer heeft nu Hickson willen gebruiken om ons te helpen: Hij heeft anderen verlost van hunne kwalen, och waarom zijn wij aan Gods stem ongehoorzaam geweest."

Nu kan hiertegen worden ingebracht, of de leraars niet hadden moeten waarschuwen tegen teleurstellingen, die gemakkelijk konden afvallig maken van het geloof, zoals ook nu is gebeurd. Men kan vragen of verlies van een weinig, een zwak geloof niet nog verderfelijker is dan het lijden van pijn? Zeker, maar die teleurstelling zou toch komen en is ook gekomen voor hen die gegaan zijn, als voor hen, die anderen genezend ziende, nu menen van dit voorrecht verstoken te zijn.

Het gevaar van teleurstelling, als men ging, en geen baat vond, was even groot als wanneer men thuis blijvend anderen gezond zag worden.

(Wordt vervolgd).

---

(1) 1 Koningen 17 : 17—24. (2) 2 Koningen 4 : 34. (3) 2 Koningen 5 : 10. (4) 2 Koningen 20 : 1—5. (5) Handelingen 3 : 1—7. (6) Handelingen 9 : 32—43. (7) Handelingen 20 : 9. (8) Handelingen 28 : 8.

DE NAVOLGING VAN CHRISTUS.

II.

Merkwaardig, dat, waar de gesel van revolutionaire kritiek onbarmhartig in de hand der moderne letterkundigen gestriemd heeft proza en poëzie, die eens voor het allerbeste golden, wier glorie wel was een prachtig opgaan, maar ook een spoedig weer verzinken—het boek van Thomas van Kempen in onze tijd weer, door meer dan een, is vertaald geworden. Zo door de grote dichter van na 1880, Willem Kloos! Hij brak de staf over dichters als Bilderdijk en Ten Kate, maar zie Thomas vond genade in zijn ogen. Beets' poëzie wordt tegenwoordig gerekend tot de gemoedelijke huispoëzie zonder kunstwaarde, maar "De Navolging van Christus" vond in Kloos zijn vertaler. Hoe is dit nu te verklaren? We kunnen Kloos toch zeker niet de geestverwant heten van Thomas van Kempen. Wat kon toch de bekoring wezen, die de moderne dichter tot dit boek aantrok? Ik weet het niet beter te zeggen dan zo: Kloos de dichter is op en top aestheticus d.i. de mens, die in alle dingen het schone ziet, zoekt, er door geroerd word, de gevoelsmens, de mens van het fijne zenuw-leven, be-

gaafd met fantasie, de artistieke mens. En de monnik van de St. Agnietenberg is op en top mysticus, dus, iemand, die vroomheid zoekt en vroomheid geniet door innerlike aanschouwing; wie de psalmregel zeer eigen is: "Gods verborgen omgang vinden zielen, waar Zijn vreez' in woont" of: "d'oogen houdt mijn stil gemoed opwaarts om op God te letten". Thomas gevoelt diep de Schoonheid van het Heilige. Deze ontroert hem, grijpt hem aan. Voor hem is God meer dan een naam, voorstelling of abstraktie. God is hem overweldigende, levende Werkelijkheid. Christus is de Bruidgom zijner ziel: "welk een schone en edele Bruidgom omhelst zij, in Hem, de Geliefde boven allen, die ons dierbaar mogen zijn, de Beminnelijke boven al wat begeerd kan worden!" God, die hem vreze inboezemt, maar tegelijk de aller-goedertierendste Vader is; Zijn Heiligheid en Verhevenheid, maar ook Zijn Genade en Liefde—hebben hem diep in de ziel geroerd. Als hij nu schrijven gaat, doet hij het dus uit innerlike ontroering. En dan komt er vanzelf schoonheid; Het is dus ongekunstelde eenvoud, de echtheid van het zelf doorleefde, doordachte, doorvoelde, de volkomen afwezigheid van holle woorden en versleten termen, het is de aroma, de geur, het druivenwaas van zijn zangerig woord, dat de moderne kunstenaars, die overigens gaarne de spot drijven met kerk en Christendom, zo onweerstaanbaar aantrekt. Het christelijke van Thomas neemt men dan op de koop toe: Men zegt: zie hier is nu het echt menselijke, echt religieuze, maar dan is de uitdrukking van een geloof, dat het onze niet meer is. Intussen: zou Thomas zich hiermede gevleid geacht hebben? Ik kan het me niet voorstellen. Want hem is de schone vorm bijzaak; wat hij te zeggen heeft, dat is het voornaamste. Is dit ook niet van toepassing op de Bijbelschrijvers? Wat een prachtige taal, welk een fijne zielsontroering treft ons telkens weer bij Psalmisten en Profeten, in Evangelien en Brieven. Denk aan 1 Cor. 13. Is dat niet een "Lied" der Liefde? Is dat geen poezie-in-proza? De Bijbel geeft echte schoonheid! Maar: het is heilige schoonheid de schoonheid der Heiligheid. Niet in de eerste plaats schoonheids-ontroering zonder meer, maar en zo ook bij Thomas—Gods dienstige ontroering, die—om haar subtiele zuiverheid niet anders dan schoon kan zijn. En dit voor alle tijden.

Wat de vorm aangaat, houdt het boek 't midden tussen proza en poezie. Er is niet een bepaalde maat, maar wel maatgang, rythme en soms is er zelfs rijm. Leest men het oorspronkelijk, liefst hard op, dan hoort men "muziek" in de golvende

zinnen. Het zal ieder nu duidelijk zijn, hoe dit boek grote bekoring heeft voor mensen als Willem Kloos. Jammer echter, dat de beroemde dichter in staat meende te zijn een goede vertaling van de "Navolging" te kunnen geven. Hij heeft vertaald, maar vraag maar niet hoe. En dat niet omdat Kloos geen Latijn kende. Neen, zijn overzetting moest mislukken, omdat hij en de Bijbel niet kent en zich niet kon invoelen in de geestelijke wereld, waarin Thomas leefde. Hij wilde het werk artistiek genieten, meende op de klank af te kunnen begripen—toen leed hij een letterkundige schipbreuk. Zo stumperig de vertaling is van Kloos, zo bijna-volmaakt is die van Prof. van Dijk. Als iemand het boek wil kopen, laat hij dan nemen diens vertaling. Want deze Vertaler is geleerde en kunstenaar terzelfde tijd. Bovenal is hij Christen. Hij heeft Kloos danig de les gelezen. Uit de tientallen één staaltje: "Men zal het niet willen geloven, maar 't is toch waar, Kloos vertaalt aldus: ga niet boven op uzelf staan om te steunen, maar vestig uw hoop op God." Wat zal ik hiervan zeggen? Alleen dit dat zulke akrobatiese toeren in geen enkele religie van de mens gevergd worden. De zaak is toch niet ingewikkeld, men vertale:

sta niet op uzelf,

maar vestig uw hoop op God."

Als het heilige niet met heilige handen wordt aangeraakt, wordt het bezoedeld en dus lelik, zelfs als die handen behoren aan een terecht, hoogge-reemd dichter.

Dit tere, fijne, zuivere geschrift van de Augustijner monnik is met de Bijbel doortrokken, met de Bijbelgeest als door-ademd, met zijn Taal als door-weven. Meer dan 300 Bijbelplaatsen worden er in aangehaald. De gedachtengang wordt er niet door gebroken, want ze zijn zo één met de eigen taal en inhoud geworden, dat Kloos het niet eens opmerkt als het een tekst uit de Bijbel is! Wij hebben hier te doen met iemand, die de Bijbel niet misbruikt door zijn teksten en spreuken als opvulsel aan te wenden, want deze komen uit zijn hart. Als levende waterbeken gaan ze van zelf over in, en worden één met de stroom zijner gedachten. Thomas kan ook zeggen: "habeo in corde meo" d.w.z. ik draag de Bijbel in mijn hart. De dichter van Psalm 119 is van hetzelfde geestelijke klimaat: "Ik heb uwe getuigenissen genomen tot een eeuwige erve, want ze zijn mijns harten vrolijkheid. Ik heb mijn hart geneigd, om Uwe inzettingen te doen, ten einde toe." (Ps. 119: 111). In het vijfde hoofdstuk van zijn Imitatie (Navolging) zegt hij het volgende over het lezen der Heilige Schriften: "Waarheid moet men zoeken in de heilige Schrif-

ten, niet welsprekendheid. Alle heilige Schriftuur moet gelezen worden in de geest, waarin zij geschreven is. Liever moeten wij in de Schriften zoeken wat ons nuttig is, dan dat wij zien op keurigheid van taal. Wij moeten even graag stichtelijke en eenvoudige boeken lezen, als verhevene en diepzinnige... Vraag niet wie iets gezegd heeft, maar geeft acht op wat er gezegd wordt. Mensen gaan voorbij, maar de waarheid des Heren blijft in der eeuwigheid. Zonder aanneming des persoons spreekt God tot ons op onderscheiden wijzen. De zucht om alles te weten is ons dikwerf een beletsel in het lezen der Schriften, omdat wij willen begrijpen en steeds beredeneren wat wij eenvoudig moesten overslaan.

Zo gij uit uw lezen profijt wil trekken, lees dan nederig, eenvoudig en gelovig, zonder ooit naar de roep van geleerdheid te staan. Ondervraag gaarne, en verneem zwijgend de woorden der heiligen: laat u niet mishagen de parabelen der ouden, want ze worden niet zonder reden voorgesteld."

G. E. ALERS.

(Wordt vervolgd.)

VAN ALLES EN NOC WAT.

XXII.

D. F. E.

Ik wil hopen, dat al mijn lezers in het bezit zijn van de Herderlike Brief. Wie er geen heeft, vrage er toch dadelik een aan bij zijn Predikant of Ouderling.

In de Herderlike Brief komt o.m. dit voor: "Een Kommissie werd benoemd om na te gaan de wenselijkheid en mogelijkheid van een eigen Weeshuis op te richten en waarschijnlijk zal daarvan binnenkort meer met zekerheid te vermelden zijn. Aan de Kommissie der Algemene Kerkvergadering is gevraagd een fonds voor dit doel te mogen openen."

De Kommissie is bijeen geweest en het bleek niet alleen wenselijk, maar ook mogelijk om een eigen Weeshuis op te richten. M.a.w., tot de oprichting van een eigen Weeshuis is besloten.

Dit besluit kan niet anders dan algemene goedkeuring wegdragen.

Onze Kerk heeft tot dusverre geen voorziening voor haar wezen gemaakt. De wezen, die niet der verwaarlozing ten prooi waren, werden gedeeltelijk bij gegoede families (waar mogelijk) en gedeeltelijk in Weesinrichtingen geplaatst, die buiten het beheer onzer Kerk staan. De verzorging dier wezen

liet niets te wensen over, maar de kinderen, hoewel zij tot onze Kerk behoren, stonden buiten de arbeidsfeer onzer Kerk. Gelukkig zal daar nu in deze toestand verbetering komen. Wij krijgen nu een eigen Weesinrichting. Onze Kerk gaat nu de verzorging van haar wezen zelf op zich nemen. Dit is ongetwijfeld een stap in de goede richting en een alleszins prijzenswaardige onderneming.

Maar—daar is voor de oprichting en instandhouding van het Weeshuis geld nodig. Laat ons dit niet vergeten. De Kommissie heeft aan de hand gegeven, dat er in elke gemeente een kommissie van zusters gevormd zal worden om zich te beijveren voor de inzameling van geld en produkten. Dit is een goede wenk. En gemakkelijk uit te voeren.

Maar laat ons toch niet wachten totdat kollektanten tot ons komen. Hier geldt de regel: wie spoedig geeft, geeft dubbel. Wie iets heeft om te geven, sture dit aan zijn Predikant. Alle ontvangsten zullen in De Hervormer erkend worden. Laat ons tonen een hart te hebben voor deze loffelijke onderneming! De Ned. Geref. Kerk in Natal heeft enige jaren geleden een eigen Weeshuis te Greytown opgericht. Dat weeshuis bloeit. Laat ons met niets minder tevreden zijn.

Later kom ik (D.V.) hierop terug. Intussen hoop ik, dat elkeen zich beijveren zal om deze onderneming te doen welslagen. Kinderen, die ouders hebben, kunnen ook uit dankbaarheid hun 6d. of 1/- sturen. Daar wordt zo vaak gezegd, dat wij allereerst ons eigen vlees en bloed verzorgen moeten eer wij b.v. Zendingswerk doen. Welnu, wie zo pleegt te spreken, heeft nu een prachtige gelegenheid om daadwerkelijk te tonen, dat zijn woorden hem ernst zijn.

Terwijl ik nu toch de Herderlike Brief hier genoemd heb, wil ik even op een tweede zaak de aandacht der lezers vestigen. In de Herderlike Brief staat ook dit: "De grondslag van het godsdienstige leven in onze huisgezinnen is toch zeker de geregelde huisgodsdienst. De Ringsverslagen klaagden bijna algemeen over nalatigheid in deze zaak bij vele leden en dit is iets, dat wij met droefheid vernomen hebben. Mogen wij allen, Kerkerads- en gemeenteleden, ernstig verzoeken toe te zien op het getrouw en geregeld nakomen van deze plicht, omdat daarvan in zo grote mate het welzijn van ons volk en onze Kerk en de toekomst van onze kinderen afhangt."

Dit zijn ernstige woorden, die tot nadenken en zelfonderzoek stemmen.

Het geregeld houden van de huisgodsdienst neemt hoe langer hoe meer af. En dit is zonder

enige twijfel een van de oorzaken, waarom er zo'n onrustbarende zedelijke en godsdienstige achteruitgang onder ons volk te bespeuren valt.

Deze zaak is van zeer groot gewicht. Zij verdient de ernstige aandacht van alle liefhebbers van kerk en volk. Waarom? Omdat—en dit is een vanzelfsprekend feit—de vooruitgang van de kerk en de welvaart van de staat bijna uitsluitend afhankelijk is van... het huisgezin. Als het huisgezin zedelijk en godsdienstig niet is wat het behoort te zijn, dan is tegelijk de vooruitgang van de Kerk en de welvaart van de Staat ondermijnd.

Ik behoef waarlijk deze stelling niet te verdedigen. Ieder weldenkend mens is het ermee eens. Maar wanneer het nu aankomt op de praktische toepassing.....

Wat allereerst in onze woningen nodig is, is dat de Bijbel—het gezaghebbend Woord van God—weer zijn rechtmatige plaats inneme, alsmede het gebed. M.a.w., het verbroken huisaltaar moet weer opgericht en ontstoken worden. Het hoofd van het gezin moet weer priester des huizes zijn.

In de tweede plaats moet de godsdienstige opvoeding der kinderen weer doelbewust en opzettelijk ter hand genomen worden. De plechtige Doopsbelofte, afgezien nog van andere overwegingen, vordert dit.

Laat ons niet tevreden zijn totdat ook ons huis een Bethel is.

In verband hiermede wil ik een andere paraagraaf, die voorkomt in de Herderlike Brief, in herinnering brengen: "Ouders worden ten sterkste aangemoedigd hun kinderen naar de Zondagscholen te zenden, en hierbij wordt gewezen op de dure belofte bij de Doop afgelegd, waar de ouders zich voor God verbinden hun kinderen een Christelijke opvoeding te geven." Of wij onze kinderen godsdienstig zullen opvoeden al dan niet, hangt niet af van ons eigen goeddunken of willekeur, maar is een dure verplichting, die op ons rust. Ik hoop later in een reeks van artikelen op dit zo belangrijk onderwerp terug te komen, omdat ik diep gevoel, hoezeer wij te dezen opzichte in gebreke blijven.

Op één belangrijk punt wil ik ten slotte wijzen. Majoor Naudé heeft op de Alg. Verg. een toespraak gehouden over het probleem der Arme Blanken. Hij heeft de hulp der Kerk ingeroepen om te voorkomen, dat de mensen van het platteland naar de steden zouden trekken. Wie op het platteland nauwelijks een bestaan kan maken, heeft vrijwel geen kans van welslagen in de stad.

Schrijver dezes, die twee drukke stadsgemeenten bediend heeft, kan uit eigen ondervinding de woorden van Maj. Naudé staven. De ellende, waarin verreweg de meeste trekkers van het platteland naar de steden verkeren, is eenvoudig onbeschrijfelijk. De Ouderlingen van de verschillende afdelingen onzer gemeenten moeten betrokken personen in hun afdelingen ernstig waarschuwen om zich toch niet te laten verleiden om naar de steden heen te trekken ten einde daar "uitkomst" te zoeken; in 99 uit de 100 gevallen is die "uitkomst" daar niet.

Misschien wil Oom Sarel, die op het rustige Uitkijk zit te kijken, over dit belangrijk onderwerp een woordje zeggen. Woorden uit zijn rijpe ervaring zullen ons veel waard en welkom zijn.

KAIN'S VROUW.

Meer dan eens hoort men de vraag waar of Kaïn toch wel zijn vrouw zou gekregen hebben. Hierop is, meen ik, maar één antwoord te geven, doch er zijn verscheidene veronderstellingen mogelijk. De eerste veronderstelling is dat men deze geschiedenis van Kaïn en Abel op moet vatten als beeldspraak, dat Kaïn niet een man was en Abel een andere man maar dat Kaïn en Abel staan voor de ganse toen levende mensheid, die eerst in vrede leefde, een ieder in vriendschap met zijn naaste, maar waarvan het ene deel van God afdwaalde terwijl het andere deel God aankleefde, zodat ten slotte haat en twist ontstond en doodslag en oorlog.

Evenwel wanneer wij deze veronderstelling zouden maken, zouden wij, bij een eerlijke lezing van deze geschiedenissen, ook Adam en Eva als namen moeten opvatten die een beeldsprakige betekenis hebben, staande namelijk als vertegenwoordigers van het mensdom dat toen op aarde leefde. Dit echter schijnt ons een veronderstelling toe die in strijd zou komen met verschillende uitspraken en gegevens in de Heilige Schrift. We zullen dus moeten aannemen dat Kaïn een enkele persoon is geweest en Abel zijn broeder, letterlijk zoals het er staat, zonder simboliese betekenis.

Een tweede veronderstelling die soms opgeworpen wordt is dat het misschien zou kunnen dat er buiten het paradijs ook nog mensen hebben geleefd, niet mensen zoals Adam en Eva, maar mensen in wie God niet de adem des levens geblazen had, waarschijnlijk mensen dus zonder onsterfelijke ziel, een soort mens-dieren of dier-mensen, zeker, een soort van wezens die anders waren dan het geslacht van Adam, maar toch zo dat ze uiterlijk aan

dezen gelijk waren. Dit zouden dan zijn "de kinderen der mensen" waarvan later in de geschiedenis gesproken wordt. (Gen. 6: 2). Doch daar wordt verteld dat Gods zonen de dochteren der mensen tot vrouw namen, in de tijd toen de mensen zich op de aardbodem begonnen te vermenigvuldigen, dus veel later, lang na Kaïn's tijd. Wanneer de veronderstelling een juiste was, zou het gehele geslacht van Adam staan tegenover dat andere mensengeslacht, staan als de zonen Gods tegenover de zonen der mensen, dan zou Kaïn dus ook behoren tot die zonen Gods, en zou hij dus de eerste geweest zijn die zich mengde met de kinderen der mensen. Waar dit niet vermeld wordt terwijl het wel later vermeld wordt van de anderen, moeten wij wel aannemen dat het dan ook bij Kaïn niet zo is geweest. Wat met die kinderen der mensen dan ook bedoeld wordt bij Kaïn is daarin geen verklaring te vinden.

Een derde veronderstelling die men echter zelden hoort is deze: dat terwijl God een goddelijk geslacht op aarde schiep, de duivel ook mensen heeft gemaakt, een duivels geslacht, ook mensen van uiterlike bewegingen als die andere mensen, en door wie Satan de kinderen Gods nog verder zou trachten te verleiden. Dit geslacht van duivelse mensen zouden dan zijn zij die later met de naam van "kinderen der mensen" aangeduid worden. Die zouden dan zijn "het onkruid dat gezaaid werd tussen de tarwe" waarvan in de gelijkenis van het onkruid gesproken wordt. (Math. 13: 38). Maar hier geldt hetzelfde bezwaar als bij de vorgeveronderstellingen. Wanneer Kaïn, die bij deze opvatting dan tot de kinderen Gods dient gerekend te worden, de eerste was die zich vermengde met de kinderen des duivels dan zou zo iets dat van zo'n ontzaglijke belangrijkheid is, zeker niet verzwegen zijn. Neen, wat hier ook van waar zoude mogen zijn, het kan ons toch nog geen verklaring geven over ons zoeken wie Kaïn's vrouw zal zijn geweest.

De laatste veronderstelling die over blijft is die dat Kaïn's vrouw een van Adam's dochters was. We lezen in Genesis 5: 3 dat Adam dochteren gewon. Wel is voor ons de gedachte dat een mens zijn zuster ten huwelijk neemt een terugstuitende gedachte en is het bovendien later in de wet van Mozes verboden, maar wij kunnen onze gevoelens ten dien opzichte niet vergelijken met het gevoel van die eerste mensen. En bovendien was het door de omstandigheden van deze eerste mensen niet alleen een noodzakelijkheid, maar de gedachte er van sluit zich ook aan bij andere openbaringen in de schrift. Telkens zien wij de mensheid of een gedeelte er van beginnen van uit een enkele persoon.

In die persoon is een Goddelike gedachte die van daar uit naar buiten groeit en altijd groter omvang neemt. Zo zien wij de eenling Adam, en van hem uit, komt Eva, en zo de familie en zo het ganse menselijke geslacht. Na de zondvloed is daar alleen Noach met zijn familie, van waaruit weer de gehele mensheid wordt geboren. Als God Zich een uitverkoren volk gaat scheppen, neemt Hij niet een geheel volk maar een enkele man, Abram en zelfs die man's vrouw is zijn halfzuster, zijn zij beide aan een zelfde man geboren. Het is alles als een groeiende plant, het begin is een zaad en het wordt een grote boom; het is als een paar schapen die vermeerderen tot een ontelbare kudde, als een steen die zonder handen afgehouden wordt en groeit tot een berg die de aarde vervult. Zo zendt God de Zoon Jezus en in Hem vindt de gehele kristelike broederschap haar begin. Uit Hem ontstaat de nieuwe mensheid, de geslachten der wedergeboeren, uit Een persoon, zoals de sterfelike mensheid allen uit Adam gesproten is. Al deze gedachten zijn van dezelfde richting, zij passen alle in de orde van een zekere manier van Goddelik handelen. Daarom is de veronderstelling dat Kaïn trouwde met zijn zuster niet alleen verklaarbaar en verdedigbaar uit de omstandigheden, maar het past geheel in de wijze waarop God de mensheden schept. Het past in de denkwijze die we geopenbaard zien in de Heilige Schrift, dat het mensdom zou groeien uit een enig begin, uit een enkel man, uit een bloed.

N.

VERSLAG VAN DIE WERKSAAMHEDE VAN DIE SENDINGS-KOMMISSIE, in sij eerste vergadering gehoud te Pretoria op 18 Oktober 1922.

Die eerste ter sprake gebring is, na aanleiding van 'n opdrag van die A.V.

DIE BEARBEIDING VAN DIE DELWERIJE.

Die Skriba het in verband daarmee opdrag gekrij om 'n skrijwe te rig aan alle leraars van die Ned. Herv. Kerk in Afrika, deur middel van die "Hervormer" of anderszins, met die dringende versoek, in die vorm van 'n Oproeping om hem in kennis te stel met (1) welke delwerij die naaste en best bereikbaar is vir elke leraar, en (2) hoeveel preekbeurte hij kans sien om af te staan vir die delwerij, en (3) op welke datums hij die preekbeurte sal kan gaan waarneem, al kan die datums maar net vir drie maande bepaal word, maar dan moet aan die end van elke drie maande die leraar opnieuw kennis gee aan die Skriba van die diens-

datums van die volgende drie maande, want dit moet gepubliseer word.

Die gevoele is uitgespreek, dat ons nie juis te hou bij die grense van die Ring nie, aangesien in sommige Ringe g'n of weinige delwerije is, terwyl in ander Ringe dan te veel werk sal wees vir die leraars van die Ringe.

Ons het die hulp en medewerking van alle leraars nodig, daarom word van **alle leraars antwoord verwag**.

Van alle Kerkerade word verwag, dat hulle sal rekening hou met die preekbeurte, wat in die "Hervormer" sal gepubliseer word, sodat elke Kerkeraad kan sorg dra vir vervoer van die predikant na die delwerij, wat dan onder die jurisdiksie van so'n Kerkeraad val, en in te staan vir verblijf van die leraar tijdens sy verblijf op so'n delwerij.

Die biesonderhede hoef die Kerkeraad nie juis aan die Skriba te verstrek nie, maar hulle kan in persoonlike korrespondentie tree met die leraar, van wie dan preekbeurte in die "Hervormer" vasgestel is. Leraars kan hierin ook behulpsaam wees en aan hulle kollegas kennis gee van plek en middele van vervoer bij delwerije, waar hulle bekend is. Op die delwerije kan die **Heilige Doop** bedien word deur leraars, wat dan sulke preekdienste daar gaan hou, maar op voorwaarde, dat doopouders voorsien is van verlofbriewe van hulle ouderlinge, waaronder hulle sorteer. In die geval van doopouders, wat sorteer onder die suster (Protestantse) kerke, word, indien moontlik, 'n verlofbrief gevra van die leraar, onder wiens bearbeiding hulle laas was.

Doopname van kinders also op die delwerije gedoop sal geregistreer word in die boeke van die gemeente, waaronder sulke doopouders sorteer. **Besoekende leraars gelieve heervan nota te neem.**

Die Sendingskommissie spreek ook die wenselijkheid uit, dat op elke delwerij 'n ouderling en diaken sal gekies word, dis te sê, als so'n delwerij nie onder die afdeling van een of ander ouderling (van die Ned. Herv. Kerk) val nie. Selfs dan, om degelik werk te doen, is dit nodig dat so'n Kerkeraad help, als hij 'n groot afdeling het, sodat die werk op die delwerij tenminste nie skade lij nie.

Met die oog op die bearbeiding van die **Spoorwegmense**, gee die Kommissie aan die hand, dat elk leraar voorlopig moet sorg dra vir die lidmate op die staties onder sy bereik, of wat die naaste aan hom lê, al val die nie juis in sy gemeente nie, aangesien dit op die huidige oomblik onmoontlik is om 'n spesiale Spoorweg-leraar af te sonder.

Die Kommissie sal sorg dra, dat aan die lede, wat aan die spoorweg verbonde en op staties is,

afdrukke sal gestuur word van preke, wat in die "Hervormer" verskijn.

Leraars en Kerkeraadslede en gemeentelade word daarom dringend versoek om die name en adresse van Hervormde lidmate, wat op die staties werksaam is, op te stuur aan Ds. Jac. v. Belkum, Jacobstraat, Heidelberg, Tvl.

Die Kommissie vertrou, dat sij nie tevergeefs reken op die hartelike hulp van allen, om die nood te lenig, op geestelik gebied, van ons huis- en geloofsgenote, wat van die kerkelike voorregte verstoke is wegens drukkende tijdsomstandighede.

In afwagting op uw antwoord,

Heilbiddend, uw broeder en medearbeider,

P. J. J. VENTER,
Skriba, Send. Kommissie.

KERKDIENTEN VAN Ds. JAC. VAN BELKUM.

Zondag, 19 Nov., te Heidelberg v.m. 10 uur.
Dienstdoende ouderling, Br. I. B. Bierman, diaken C. J. Marais.

26 Nov., in de wijk van Br. Ouderling F. J. van der Westhuisen.

3 Des., te Heidelberg, v.m. 10 uur. Dienstdoende ouderling, Br. J. S. Smit, diaken Br. J. H. van der Westhuisen.

10 Desember, in de wijk van Br. B. J. Smit.

17 Des., Heidelberg.

PREEKDIENTEN VAN Ds. A. J. BARGER.

19 Nov. Middelburg, Doop Zondag; dienstdoende ouderl. Br. H. D. Pretorius.

26 Nov. Pietersburg.

3 Des. Middelburg.

16 Des. Dingaansfeest.

17 Des. Witbank.

24 en 25 Des. (Kerstdag) in de wijk van oudrl. J. H. N. Visage.

31 Des. Middelburg, Doop Zondag. Dienstdoende ouderl. Br. J. H. Erasmus.

7 Jan. in de wijk van ouderl. Br. Niklaas Muller.

14 Jan. Middelburg.

20 en 21 Jan. Nachتماalviering te Middelburg.

DIENTEN Ds. H. G. M. FOURIE.

Dec. 3, Pietersburg, W. Minnaar.

Dec. 10, Erasmus.

Dec. 17, Welverdiend.

Nachتماal te Erasmus tweede Zondag van Januarie 1923.

WEESHUISFONDS.

- C. J. Uijs, Jachtkop, Memel, £25 en 10 hamels.
 C. J. Uijs, Maarmanshoek, Memel, £10.
 P. L. Moolman, Memel, £10 en 2 perre.
 M. J. Potgieter, Memel, £1.
 A. J. Jonker, Memel, 10-.
 W. H. Brooks, Memel, £2.
 L. M. Swanepoel, Memel, £1.
 G. J. Swarts, Memel, £2.
 J. J. Uijs, Mardenash, 25 hamels en 1 os.
 B. Grobler, Mamel, £1.
 Weduwe E. M. Uijs, Vrede, O.V.S., 1 slag koei.
 De Villiers Theunissen, Memel, £5.
 B. J. Naudé, Groot Marico, 7 sakkies lemoene.

Al die weeskindertjies van die Herv. Kerk dank die vriende hartelik vir die milde bijdrage. Dit maak die Herv. Weeshuis 'n sukses. Ons hoop en vertrou dat al die gemeentes sal die goeie en flukse voorbeeld van die gemeente Memel volg.

Namens die Weeshuis Kom.,

P. S. GROBLER,
 Skriba.

MEDEDELINGEN van de ADMINISTRATEUR.

Almanak.—Onlangs zijn rekeningen uitgezonden voor de schulden aan Almanakken in totaal bijna £300. Dit is nu ongeveer de zesde maal dat die rekeningen worden gezonden en niemand schijnt het nodig te vinden zijn schuld te betalen. Als iemand zich niet herinnert van wanneer die schuld bestaat, dan wil ik hem dat meedelen in biezonderheden, als hij er om vraagt, maar ik vertrouw dat deze gelden nu eindelijk zullen betaald worden.

Hervormer.—Deze week gaan de rekeningen uit voor de Hervormer, die te zamen een bedrag van ruim £270 uitmaken. Door wanbetalers, die nu geschrapt zijn, hebben wij reeds meer dan honderd pond verloren, en ook bij deze rekeningen zijn verscheidene voor drie en vier jaargangen, die wij dus ook zullen moeten schrappen, als dat geld niet nog in deze maand betaald wordt. De agenten ontvangen rekeningen van de personen, die zij als intekenaars hebben aangebracht; bij betaling kunnen de agenten voor elk vol jaar een shilling houden en natuurlijk voor elke betalende nieuwe intekenaar 2/6. Er is een plan om de "Hervormer" twee maal per maand uit te geven zonder verhoging van het intekengeld, maar dit kan niet gebeuren zolang als de intekengelden niet beter betaald worden. Ik verzoek de agenten

hun uiterste best te doen om betaling te verkrijgen en ook om nieuwe intekenaars te werven.

Preekbundels zijn nog steeds te verkrijgen tegen 7/6 per stuk.

Zondagschoolroosters.—Willen de Scribas der gemeenten of de Superintendents der Zondagscholen zo goed zijn dadelik hun orders in te sturen voor de aantallen roosters, die zij nodig hebben?

Almanak.—De bestelkaarten werden weer uitgezonden, maar niet aan personen, die hun rekening van het vorige jaar niet betaalden. Reeds werden enige orders ontvangen; willen de anderen toch hun order zo spoedig mogelijk sturen, zodat er geen vertraging komt in de aflevering?

Vormen.—Wij hebben nu vijf soorten van bewijzen of certifikaten, namelijk deze:

Certifikaat van Doop.

Certifikaat van Aanneming.

Certifikaat van Bewijs van Lidmaatschap.

Certifikaat van Huweliks-geboden.

Certifikaat van Huweliks-voltrekking.

Wij leveren ze tegen de prijs van 6/- per 100, of 3/- per 50, of 1/6 per 25 stuks postvrij.

EEN BEROEP

op alle Kerkeraden en Lidmaten der N.H.K.

Het is hoog nodig dat alle Kerkeraden en Lidmaten eens notitie nemen van de geldelijke toestand der fondsen, die hoe langer zo slechter wordt. Het Weduwfonds is eigenlijk het enige dat nog betalingen ontvangt, ofschoon die ook maar heel min en gering zijn. En voor alle fondsen is geld nodig. Het ergste is het Kweekschoolfonds er aan toe; slechts één enkele gemeente heeft in de laatste twee maanden iets inbetaald. Uit het Weduwfonds werden gelden geleend om de meest noodzakelijke betalingen te doen, maar dit kan ook niet blijven voortgaan. Het Weduwfonds heeft zelf behoefte aan het weinige geld, dat nog in kas is voor de betaling van de pensioenen. Er is dus bij de Kweekschool geen geld voor betaling van het salaris van de Professor en onze studenten, met wie de Kerk een wederzijdse overeenkomst heeft, die haar tot betaling verplicht, hebben in dit halve jaar geen voorschot ontvangen, waarop zij recht hebben. Telkens komen er brieven in van die jonge mannen, **DIE OOK HUN VERPLICHTINGEN HEBBEN**, met beleefd verzoek om betaling van hunne voorschotten. De laatste is van 6 November, en deze student schrijft een dringend verzoek om betaling, want hij is £23.3.0 schuldig aan het Kollege en heeft geen geld om die schuld af te doen. Door de goedwilligheid van de Registrateur heeft hij uitstel gekregen

tot het eind van de maand, maar dan **MOET** hij betalen... En als hij niet kan? Moet hij dan heengaan? zijn studies opgeven? En waarom? Zal het niet een grote schande zijn te moeten zeggen: **OMDAT ONZE KERK HARE VERPLICHTINGEN NIET NAKWAM.**—Daar zijn gemeenten die honderden van ponden verschuldigd zijn aan dit fonds en die weigeren er **EEN** pennie aan te betalen. In het geheel bedraagt de schuld der gemeenten aan het Kweekschoolfonds bijna **VIERDUIZEND** pond. Er zijn maar enkele gemeenten die proberen hun schuld af te doen, hetzij geheel of gedeeltelijk; als wij die paar gemeenten uitzonderen, dan zijn er zo te zeggen geen, die de minste poging daartoe doen en alles maar laten blijven. Mag dat zo voortgaan?

HIERBIJ WORDT NU EEN BEROEP GEDAAN OP ALLE KERKERADEN EN LIDMATEN OM DADELIK AAN HET WERK TE GAAN EN DE GELDEN BIJEEH TE BRENGEN DIE DOOR HUN GEMEENTEN AAN HET KWEESCHOOLFONDS VERSCHULDIGD ZIJN EN DAARMEDE AAN TE GAAN TOT ALLES AFBETAALD IS. ZULLEN DE LIDMATEN, MAAR VOORAL DE KERKERADEN, AAN DEZE OPROEP VOLDOEN?

KORT BEGRIJ DER CHRISTELIKE RELIGIE VOOR HEN, DIE ZICH WILLEN BEGEVEN TOT DES HEREN AVONDMAAL.

(Slot).

70. Vraag: Wien moeten wij hierom bidden?

Antwoord: Niet enig schepsel, maar alleen God, die ons helpen kan, en om Jezus Christus wil verhoren wil.

Matth. 4: 10. De Heer, uwen God, zult gij aanbidden en Hem alleen dienen.

Matth. 7: 7. Bidt, en u zal gegeven worden.

Hebr. 4: 16. Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden; om geholpen te worden ter bekwaamere tijd.

Verklaring: De laatste vragen van het Kort Begrip handelen over het gebed. Tot wien moeten wij bidden? Niet tot enig schepsel, dat wil zeggen, niet tot iemand, die door God geschapen is, al is hij ook een mens of engel.

In de Bijbel hebben wij voorbeelden, dat dit verboden is. Toen de hoofdman Cornelius voor Petrus neerknielde en hem aanbad, richtte Petrus hem op en zeide "Sta op, ik ben ook zelf een mens" (Hand. 10: 26).

Johannes schrijft in zijn Openbaring, dat hij nederviel voor een Engel, om hem te aanbidden,

maar de Engel zeide: "Zie, dat gij dat niet doet, ik ben uw mededienstknecht, aanbid God." (Openb. 19: 10).

Het is niet alleen een grote dwaasheid om iemand, die door God geschapen is, te aanbidden, omdat zo een onmachtig is te helpen, maar het is ook een zonde voor God.

Op verschillende plaatsen in onze Bijbel zien wij, dat God dit verbiedt. Wij denken hier aan het eerste en tweede Gebod.

De Heer Jezus wijst er ook op, bij de verzoeking in de woestijn. Als de Satan aan Jezus vraagt om nedervallende hem te aanbidden, antwoordt de Heer:—De Heer uwen God zult gij aanbidden en Hem alleen dienen (Matth. 4: 10).

Is het noodzakelijk dat wij bidden? Kunnen wij niet zonder gebed leven? Als wij zonder bidden het leven doorgaan, is dit een grote ondankbaarheid tegenover onze Schepper. In de H. Schrift zien wij op vele plaatsen, dat God van ons eist dat wij bidden—"roept Mij aan in de dag der benauwdheid, Ik zal er u uithelpen (Ps. 50: 15)—Bidt en u zal gegeven worden (Matth. 7: 7)—Laat uwe begeerten in alles door bidden en smeken met dankzegging bekend worden bij God (Fil. 4: 6)—Bidt zonder ophouden (1 Thess. 5: 17).

Vele schriftwoorden zouden wij hier nog kunnen bijvoegen. Zoals een kind zijn toevlucht neemt tot zijn vader, zo wil God, dat wij onze toevlucht tot Hem zullen nemen. Het gebed is een levensbehoefte voor de mens. De moeilijkheden en zorgen des levens maken dat wij onophoudelijk God nodig hebben, omdat Hij alleen kan helpen. De Heer zal ons gebed verhoren, niet ter wille van onszelf, want wij zijn dit onwaardig, maar ter wille van Jezus Christus, Zijn Zoon, zoals Hij ons in Zijn Woord beloofd heeft.

71. Vraag: In wiens naam moeten wij God bidden?

Antwoord: Alleen in de naam van Christus (Joh. 16: 23) en niet in de naam van enige heilige.

Joh. 16: 23. Al wat gij de Vader zult bidden in Mijnen naam, dat zal Hij u geven.

Jer. 17: 5. Vervloekt is de man, die op een mens vertrouwt.

Verklaring: Bidden in Jezus' naam heeft de vaste belofte der verhooring.

— Voorwaar, voorwaar. Ik zeg u, al wat gij de Vader zult bidden in Mijnen Naam, dat zal Hij u geven. Tot nog toe hebt gij niet gebeden in mijnen naam; bidt en gij zult ontvangen, opdat uwe blijdschap vervuld zij." (Joh. 16: 23 en 24).

Jezus zendt ons hier naar God in Zijn naam, zoals een koning zijn gezant zendt naar een andere

koning. Maar ons bidden tot God moet dan ook zijn, zoals Jezus ons bevolen heeft te bidden. Anders bidden wij niet in Zijn naam, maar in ons eigen naam.

Wat is nu het rechte bidden? Velen denken, dat bidden betekent, dat men net zo lang iets aan God moet vragen, totdat Hij het geeft. En wanneer God het gebed niet verhoort, wordt men boos en ontevreden. God kan niet alles geven waar wij om bidden. Verstandige ouders zullen ook niet alles geven, waar hun kind om vraagt. En waarom niet? Omdat zij beter weten wat goed voor hun kind is, dan het kind zelf. Zo is het ook met ons tegenover God.

Hoe moeten wij dan bidden?

Als wij dit ernstig willen weten, laat ons dan luisteren naar het gebed van de Heer Jezus in Gethsémané:—"Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van mij voorbijgaan, doch niet gelijk ik wil, maar gelijk Gij wilt." (Matth. 26: 39).

Niet gelijk ik wil, maar gelijk gij wilt. Dit moet de grondtoon zijn van ons gebed. Dan zijn er ook eigenlijk geen onverhoorde gebeden meer, want de verhoring van ons gebed is het geschieden van Gods wil.

Als God ons niet geeft, wat wij vragen, dan is dat, omdat ons gebed onverstandig is of schadelijk voor Gods koninkrijk of tegen Gods wil.

De vroomste mannen Gods hebben dit ondervonden. Mozes toen hij Kanaän wilde binnengaan (Deut. 3: 26), David toen zijn kind ziek was en stierf (2 Sam. 12: 16). Paulus toen hij de Heer driemaal gebeden had over de scherpe doorn in het vlees (2 Cor. 12: 7). Wij zouden ook het gebed van Jezus in Gethsémané kunnen noemen.

De bidder moet ook zichzelf kennen in al zijn nood en ellende. De ware bidder is klein voor God. Niet als de Farizeër uit de gelijkenis, maar als de tollenaar moeten wij tot God naderen. (Luk. 18: 9—14).

De ware bidder kent zijn zwakheid om het rechte gebed te bidden, maar hij weet ook, dat de geest van God onze zwakheden te hulp komt, want wij weten niet, wat wij bidden zullen, gelijk het behoort, maar de Geest zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke verzuchtingen. (Rom. 8: 26).

Onze onwaardigheid of zwakheid mag nooit een reden zijn om niet bidden.—"Hier moet men niet voorbrengen, dat wij het niet waardig zijn, want het heeft hier de mening niet, dat wij onze gebeden op onze waardigheid zouden voordragen, maar alleen op de uitnemendheid en waardigheid van onze Heer Jezus Christus, wiens rechtvaardig-

heid de onze is, door het geloof. Wat ontbreekt er meer, dewijl Christus zelf deze uitspraak doet: "Ik ben de weg en de waarheid en het leven, niemand komt tot de Vader dan door Mij." Daarom, volgens het bevel van Christus, zo roepen wij de hemelse Vader aan door Christus, onze enige Middelaar, verzekerd zijnde, dat al wat wij de Vader zullen bidden, in Zijne naam, ons zal gegeven worden." (Art. 26. Belijdenis des Geloofs).

72. Vraag: Waarom moeten wij deze God bidden?

Antwoord: Om alle geestelijke en lichamelijke nooddrift, welke de Here Christus begrepen heeft in het gebed, dat Hij ons zelf geleerd heeft.

Filip. 4: 6. Weest in geen ding bezorgd; maar laat uwe begeerten in alles, door bidden en smeken, met dankzegging bekend worden bij God.

Jac. 1: 5. Indien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begere, die een iegelijk mildelik geeft en niet verwijt en zij zal hem gegeven worden.

Spr. 30: 8. Armoede of rijkdom geef mij niet, voed mij met het brood mijns bescheiden deels.

Vérklaring: Wij moeten tot God bidden om alle geestelijke en lichamelijke nooddrift, dat wil zeggen, om alles wat wij nodig hebben voor onze ziel en ons lichaam.—Laat uwe begeerten in alles door bidden en smeken, met dankzegging bekend worden bij God. (Filip. 4: 6).

Geestelijke nooddrift is alles wat nodig is tot Gods eer en tot onze zaligheid, zoals vergeving der zonden, vernieuwing door de Heilige Geest en het eeuwige leven. David kent deze geestelijke nooddrift, als hij bidt:—Schept mij een rein hart, o God! en vernieuw in het binnenste van mij een vasten geest (Ps. 51: 12).

De geestelijke nooddrift gaat boven de lichamelijke, omdat de onsterfelijke ziel hoger waarde heeft, dan het sterfelijke lichaam.—Want wat baat het een mens, zo hij de gehele wereld gewint en lijdt schade zijner ziel? (Matth. 16: 26).

Lichamelijke nooddrift is alles wat tot onderhoud van ons leven nodig is, zoals gezondheid, voedsel, kleding. Elke stoffelijke behoefte mogen wij vrij aan God bekend maken, als het tenminste geen onmatige behoefte is, maar werkelijke nooddrift, zoals wij lezen in het boek der Spreuken:—Armoede of rijkdom geef mij niet, voed mij met het brood mijns bescheiden deels. opdat ik zat zijnde, (dat is: rijk zijnde) U dan niet verloochene, en zegge: Wie is de Here? of dat ik, verarmd zijnde, dan niet stele en de naam mijns Gods aantaste. (Spr. 30: 8 en 9).

Het is voor ons waarlijk bemoedigend, dat wij onze geestelike en lichamelike nooddrift aan God mogen bekend maken. Niet alleen voor ons zieleleven, maar ook voor ons tijdelike leven kunnen de zorgen ons neerdrukken. De zorgen voor ons werk, de zorgen voor ons huisgezin zijn soms zwaar om te dragen. Het is een ere van God, als wij al onze belangen voor Zijn troon neerleggen.

De Heer Jezus heeft ons een voorbeeld gegeven, hoe ons gebed moet zijn, wat wij vinden in Matth. 6: 9—13 en Luk. 11: 2—4.

Jezus leert daar aan zijne discipelen niet alleen een gebed, maar ook bidden. Naar inhoud en vorm is het gebed des Heren een voorbeeld en omvat alles, wat wij naar lichaam en ziel, voor tijd en eeuwigheid nodig hebben.

73. Vraag: Hoe luidt dat gebed?

Antwoord: Onze Vader, die in de hemelen zijt!
Uw naam worde geheiligd;

Uw Koninkrijk kome;

Uw wil geschiede, gelijk in de hemel, alsoo ook op de aarde;

Geef ons heden ons dagelijks brood;

En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren;

En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze.

Want uw is het koninkrijk, en de kracht, en de heerlijkheid, in der eeuwigheid!

Amen.

Verklaring: De naam van het gebed is eigenlijk: "Het gebed des Heren", omdat de Heer Jezus zelf het geleerd heeft aan zijne discipelen. Meestal wordt dit gebed genoemd: "Het Onze Vader", naar de beginwoorden.

Als wij dit allervolmaakste gebed vergelijken bij andere gebeden, dan valt ons op, hoe duidelijk het is. De eenvoudigste mens kan het verstaan. Geen omhaal van woorden, geen langgerekte zinnen, maar alles klaar en duidelijk.

Dit gebed is ook opvallend kort. Onze gebeden zijn meestal te lang en matten onze ziel meer af, dan dat zij haar sterken.

Wij hebben in de Bijbel wel enkele voorbeelden van lange gebeden, zoals het gebed van Salomo, bij de inwijding van de tempel (1 Kon. 8: 23—53), maar de Heer wil toch, dat ons dagelijks gebed kort en duidelijk moet zijn, als de duidelijke klopp op de deur van de Hemelpoort.

In het gehele gebed wordt niet gesproken van "mijn", maar van "ons". Hierdoor zijn de gebeden tegelijkertijd voorbeden. Met alle gelovigen worden wij in één gemeenschap des gebeds verenigd.

Van dit gebed is helaas dikwijls een misbruik gemaakt. De Roomse kerk legt het soms als een kerkelijke straf aan hare leden op, om het Onze Vader een paar honderd maal achter elkaar te bidden. Het gebed wordt hierdoor een last en niet een heerlijk voorrecht van de Christen. Maarten Luther heeft om deze reden het Onze Vader genoemd de grootste martelaar van de wereld.

Zeker mogen wij het Onze Vader bidden, maar niet een misbruik daarvan maken. Dit gebed is ons ook gegeven als een voorbeeld. Het kinderlike vertrouwen en eenvoudig geloof van het Gebed des Heren, moet ook uit onze gebeden spreken.

Onze onvolmaakte gebeden moeten wij telkens weer brengen in het licht van het allervolmaakste gebed, terwijl wij dan de vraag van de discipelkring herhalen: "Heer! leer ons bidden." (Luk. 11:1.)

74 Vraag: Wat begeert gij van God in dit gansche gebed?

Antwoord: Ten eerste, dat alwat dient tot Gods eer, bevorderd worde en daarentegen geweerd, wat haar verhindert of Zijn wil wederstaat. Ten andere, dat Hij mij met alle nooddrift naar het lichaam verzorge en naar de ziel mij beware van alle kwaad, dat aan mijne zaligheid zou kunnen schadelijk zijn.

Verklaring: Het Onze Vader wordt in drie delen verdeeld.

Het gebed begint met een aanspraak:

"Onze Vader, die in de hemelen zijt!"

Dan volgen zes afzonderlijke beden, waarvan drie, de eer van God bedoelen, n.l.

"Uw naam worde geheiligd;

Uw Koninkrijk kome;

Uw wil geschiede, gelijk in den hemel, alsoo ook op de aarde."

En drie over onze behoeften handelen, n.l.:

"Geef ons heden ons dagelijksch brood;

En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren;

En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den booze."

Het gebed eindigt met een lofprijzing van God: "Want uw is het Koninkrijk, en de kracht en de heerlijkheid, in der eeuwigheid! Amen."

Jezus leert ons bij het bidden het eerst aan God te denken: "Uw naam worde geheiligd, Uw Koninkrijk kome, Uw wil geschiede, gelijk in den hemel alsoo ook op de aarde."

Nadat wij dus eerst gevraagd hebben wat dient tot Gods eer, mogen wij komen met onze noden en zorgen: "Geef ons heden ons dagelijksch brood, en vergeef ons onze schulden, gelijk ook

wij vergeven onze schuldenaren, en leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den booze."

Het Onze Vader leert ons bescheidenheid. Van de drie beden voor de mens, handelt slechts één over ons tijdelik leven, en die éne bede is nog alleen voor het allernodigste, n.l. het brood voor de dag van heden.

Meer mogen wij niet vragen. Het is alsof wij hier herinnerd worden aan het woord van de Heer Jezus: "Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijne gerechtigheid, en al deze dingen zullen u toegeworpen worden. (Matth. 6 : 33).

De volgorde in het Gebed des Heren is voor velen beschamend. Wij beginnen meestal bij ons zelf, eerst maken wij onze noden aan God bekend, eerst eisen en smeken wij, wat wijzelf nodig hebben.

Aan de eer van God wordt weinig gedacht en toch moet deze bede de eerste zijn, die uit ons hart komt.

Ons gebed moet als het Onze Vader in de hemel beginnen, vervolgens nederdalen op aarde, om ten slotte in de lofprijzing weder naar de hemel op te klimmen.

Dan alleen bidden wij, zoals de Heer het wil.

**"Hem nu, die machtig is meer dan overvloedig-
lik te doen, boven al wat wij bidden of denken;**

Hem zij de heerlijkheid in de gemeente, door Christus Jezus, in alle geslachten, tot alle eeuwigheid. Amen." (Efez. 3 : 20 en 21).

A. J. B.

Vragen bij het Afleggen van de Geloofsbelijdenis in de Ned. Herv. Kerk van Afrika.

Aan allen, die tot de openbare belijdenis des geloofs in onze kerk zijn toegelaten, worden door de predikant in het midden der gemeente de volgende vragen gesteld:

In tegenwoordigheid van God en deze Zijne heilige gemeente, vraag ik U:

I. Belijdt gij te geloven in God den Vader, den Almachtige, Schepper des hemels en der aarde, en in Jezus Christus, Zijnen Eeniggeboren Zoon, onzen Heer, en in den Heiligen Geest?

II. Hebt gij u ook voorgenomen bij deze belijdenis door Gods genade te blijven, de zonde te verzaken, en een Christelik leven te leiden?

III. Beloofd gij mede te werken tot de bloei van het Godsrijk in 't algemeen en van de Ned. Hervormde Kerk in het bijzonder, u onderwerpende aan het Kerkelik opzicht en in geval gij u mocht onttaan, aan de kerkelike tucht?

PERSOONLIKE ZAKEN.

De Kerkeraden van Makwassie en Wolmaransstad hebben aan Ds. S. J. Strijdom verlof gegeven om de gemeente Humpata in Portugees West-Afrika te bezoeken. Z.Eerw. hoopt in Januarije 1923 daarheen te vertrekken.

Ds. H. P. Wolmarans van Marico is Maandag 30 Oktober te Ermelo gehuwd met mejuffrouw C. S. Human, dochter van wijlen mnr. en mev. Human van Hendrina.

De huweliksband werd gelegd door Prof. Dr. G. H. Greyvenstein.

Ds. en mev. Wolmarans hebben dadelik de reis begonnen naar de herderloze gemeenten in Oost-Afrika. De Heer geve hun een voorspoedige reis en behouden thuiskomst.

KERKVIERING TE NIJLSTROOM OP 7 EN 8 OKTOBER 1922.

De opkomst was zeer zwak, slechts 12 wagens. Z.W.Eerw. Ds. Prinsloo nam voor 't eerst de diensten waar als Consulent. De prediking was zeer toepasselik bij de voorbereiding: "Heere wij wilden Jezus wel zien." Bij 't nachtmaal de gelijkenis van 'n groot avondmaal; dankzegging: "Davids plaats werd ledig gevonden. Zondagavond: "Alzoo lief heeft God de wereld gehad." Jammer dat er niet meer waren opgekomen. 8 kinderen werden gedoopt; 4 lidmaten en 2 br. diakenen voorgesteld. De e.v. kerkviering zal D.V. gehouden worden op 16 en 17 Desember te Nijlstroom, wanneer 'n distrikts-Dingaansfeest zal worden gevierd te Nijlstroom.

HEIND. WILLEMSE,

Scriba.

AVONDMAAL VIERING TE ZEERUST.

Op 1 Oktober het ons gemeente weer die voorreg gehad Avondmaal te vier. Die opkoms was nie alte swak, daar dit die eerste Nagtmaal is wat ons leraar na sijn insegening ver ons bedien.

Ons is nog vereer met die oorkoms van Dr. Engelbrecht, wat ons hoog waardeer.

Ons leraar het alleen die dienst Sondag n.m. geleid. Verder is al die dienste door Dr. Engelbrecht gehou. Beide leraars het die woord met erns tot ons gebring. Maar in het besonder was dit Sondagaand het geval, toe Dr. Engelbrecht uit Klaagl. 5 v. 8: Knechten heerschen over ons, sprak

*Zien bld.
17 voor
Sondag 5.*

VERSLAG VAN DE ADMINISTRATEUR **over September en Oktober 1922.**

Wed. Fonds. Bijdragen. ...

Gem. Messina	1	1	6	
„ do.	—	6	4	
„ Wolmaransstad ...	1	1	11	
„ do.	5	1	6	
„ Waterberg	—	12	6	
„ do.	3	9	10	
„ Marico	9	2	0	
„ Klerksdorp	6	8	8	
„ Lichtenburg	34	17	4	
„ Zwartuggens	4	12	0	
„ do.	—	6	0	
„ Oostrand	3	1	6	
„ Roosenekal	9	4	3	
„ Pietersburg	5	5	11	
„ Pietretief	0	4	9	
„ Middelburg	5	6	5	
„ Potchefstroom	32	2	4	
„ Venterskroon	3	2	3	
„ Vereeniging	2	14	7	
				128 1 7

Pred. Bijdragen:

Ds. P. S. Grobler ...	10	7	0	
				10 7 0

Wed. Fonds. Interest.

R. R. Berg	5	5	0	
Mev. H. Joffe	48	15	0	
S. Hugo	4	7	6	
C. A. v. d. Plas	6	0	0	
				64 7 6

Theol. Kkweeksch. Bijdragen.

Gem. Middelburg	25	0	0	
------------------------	----	---	---	--

Terugbetaling

Ds. P. J. J. Venter ...	6	17	1	
				31 17 1

Beh. Stud. Fonds. Kollekten.

Gem. Messina	1	0	0	
„ Middelburg	2	5	0	
„ Vereeniging.. ...	4	0	6	
„ Ventersdorp	2	15	0	
				10 0 6

Terugbetaling:

D. J. Seymore	8	0	0	
Ds. P. J. J. Venter ...	15	0	0	
				23 0 0

Weeshuis. Kollekten.

Gem. Lichtenburg	5	17	4	
				5 17 4

Hervormer. Intekening.	9	16	6	
--------------------------------------	---	----	---	--

Almanak. Betaling	11	13	0	
---------------------------------	----	----	---	--

Lesboekjes	1	2	9	
Vormen	0	6	0	
Wetten	0	2	6	

£296 11 9

H. J. L. TH. ROORDA,
Penningmeester.

DOODSBERICHT.

Het heeft de Heere van leven en dood be-
haagd van ons weg te nemen onze teder geliefde
moeder

CORNELIA ADRIANA GROBLER

(geb. Kruger),

op de 5de Oktober in de ouderdom van 79 jaar 4
maanden en 28 dagen, na een ziekbed van 2 maan-
den en 22 dagen.

De bedroefde kinders,

J. H. SMIT.

C. A. SMIT.

Trichardtsfontein,

Oktober 1922.

DOODBERICHT.

Het heeft de Almachtige Heer van Leven en
Dood behaagd door een schielike dood op te roepen
te Naboomspruit op Maandagmorgen, 23 Oktober
1922, omstreeks 8 uur in de morgen door hartver-
lamming, mijn innige geliefde echtgenoot en der
kinderen vader

FRANCOIS PETRUS JACOBUS DU TOIT,

(bijgenaamd Vaal Frans),

in de ouderdom van 68 jaren en 8 maanden, na
een gelukkig huwelijk van 48 jaren, mij nalatende
met 8 kinderen en 22 kleinkinderen. Van de vele
vrienden die zo trouw bij het vinden van het lijk en
het verder helpen, wens ik ouderling H. J. Geyse,
meneren D. Erasmus en J. van Antwerp bijzonder
te bedanken, maar aan allen zeg ik dank.

“Die wond, dit blij nog bloedend, Heer,

Ons sug, hij leef bij ons nie meer,

Maar Sijn Hand, die ons so slaan,

Die veeg, ook van ons oog 'n traan.

S. P. DU TOIT,

(geb. Prinsloo),

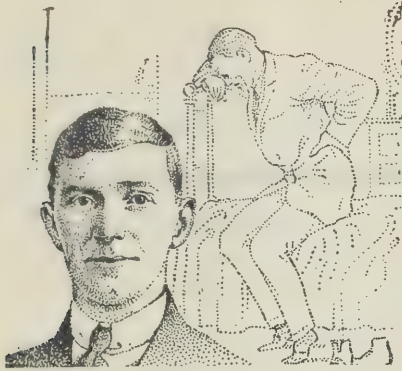
kinderen en kleinkinderen.

Plaats Driefontein No. 2138,

P.K. Naboomspruit.

Rheumatische Pijnen.

HAD NIE KRAG GENOEG OM TE LOOP.

Meneer W. Claude Ashby skrywe op 12 Februarie 1913:

"Ek het vir twee jaar aan rheumatiek gelij waarbij trage niere en graveel. Partij kere het dit so sleg gewees dat ik nie langer kon werk nie en nie eens 'n kleiene afstand kon loop. Ek het baie medisijne geprobeer en werd ook deur twee dokters behandel in Amerika. Toen ek teruggekom het van Amerika, het mij broer mij aangeraai om De Witt's Pille te probeer. Ek het dit gedoen en is nou instaat om te sê dat ek nooit te vore so goed gevoel het as nou, terwijl ek nou ook weer maklik kan loop."

70 Balcombstraat, Londen, N.W.

8 JARIGE BEWIJS VAN GENESING.

Meer dan 8 jaar later, 25 Oktober 1921, skrywe Meneer Ashby: "Ek het nooit meer 'n teken van mij ou-siekte teruggekrij, dank aan De Witt's Pille.

De WITT'S

NIEREN-EN-BLAAS-PILLEN

Al die pijn in spiere en gewrigte word veroorsaak deur urine-suur in die bloed; en as hier die pijn nie in de begin gestop word, volg daar dikwijls veel ernstige kwale op. De Witt's Pille jaag die urine-suur uit die bloed, en dit word bewijs. Dit help nou net niks om smeersels of andere uitwendige middelle aan te wend; as u die werklike oorsake van die rheumatische en gewrigte pijn wil kwijt raak, moet u 'n medisijn hê wat naar die niere gaan, en hierdie medisijn is De Witt's Pille.

Die Grootste Geneesmiddel der Wereld vir Rheumatiek, Rugijn, Spit, Gewrigspijne, Lumbago, Steen en andere siektes, wat volg op ongereelde Niere en Blaas.

<p>MARTIN'S APIOL & STEEL voor dames PILLS</p>	<p>WEES ZEKER DAT U MARTINS KRIJGT.</p>
<p>NIET ECHT ZONDER DE NAAM- TEEKENING.</p>	<p>Een Frans Middel voor alle Ongeregelheden. Duizende Dames houden een doos Martin's Pillen in huis, zodat bij het eerste teken van enige ongeregelheid een dosis tijdig kan worden toegediend. Allen die ze gebruiken bevelen ze aan. Van alle Apothekers en Magazijnen postvrij voor</p> <p>5s. Martin, Southampton End.</p>

Nederlandsche Bank v. Z.A. Bpt.,

STAND VAN ZAKEN OP 30 SEPTEMBER 1922.

De Bank heeft in omloop aan Banknoten	£ 17,455.—
en schuldt aan Deposanten en Houders van Bankwissels	£1,268,212.—
Totale schuld der Bank	£1,285,667.—

De Bank bezit:

Aan Kontanten, Goudcertificaten en Schatkistwissels	£310,298.—
„ Vorderingen op andere Banken, dus net zo goed als geld	£131,204.—
„ Wissels en Bewijzen	£ 441,502 = 34.3%
„ Voorschotten	£ 268,927 = 20.9%
„ Effekten (prima beleggingsfondsen)	£ 723,834 = 56.3%
„ Bankgebouwen en Meubels	£ 96,976 = 7.5%
	£ 48,730 = 3.8%
Bezittingen	£1,579,969 = 122.8%
Schulden	£1,285,667 = 100 %
Extra waarborg voor Deposanten	£ 294,302 = 22.8%

Neemt gelden op VAST DEPOSITO :

Voor 6 maanden vast, $3\frac{1}{2}$ pCt. per jaar.Voor 12 maanden vast, $4\frac{1}{2}$ pCt. per jaar.

Voor andere deposito's kunnen de voorwaarden bij de verschillende Takken worden aangevraagd.

Opent SPAARREKENINGEN waarop 4 pCt. rente per jaar vergoed wordt, en stelt in verband daarmee SPAARBUSJES ter beschikking.

J. POSTMUS,
Hoofd Agent.

Pretoria, 30 October, 1922.

Brand-Assur. Maatschappij „DE SALAMANDER,”

van AMSTERDAM.

LAAGSTE KOMPETITIE TARIEF.

Onze Polissen in de **Hollandse taal** dekken ook enige schade aangericht door
WEERLICHT,
onverschillig of daarbij brand ontstond of niet.

Hoofd-Agenten: TAYLOR & GEERLING.

PRETORIA, 29 Kerkplein,

P.K. Bus 738.

Telefoon 721.

SOUT.

Die welbekende Haagenstad Brandfort Sout te koop, gelewer op spoor Brandfort Stasie, O.V.S., als volg: Fijn Wit Tafel en Melkerij Sout teen 20/- per sak van (40) 5 lb. linne sakkies. Fijn Wit Huishoud Sout 10/6 per sak. No. 1 Skoon Suiwer Wit Veesout 5/6 per sak. No. 2 Veesout 5/- per sak, alleen van 203 lbs. Terme: K.O.A. of min 2½ pCt. vir kontant met order. Skryf aan

J. P. DU TOIT,
Soutmaker,

P. K. Soutpan, via Brandfort, O.V.S.

Zink=pyn Specific

Handelsmerk Kloktoren.

is de echte originele Medicijnen Kast in een bottel, en het zal meer goed doen en meer Kwalen genezen, dan enig ander dozijn Medisijnen die gij mocht kopen.

ZINK-PIJN SPECIFIC

(Handelsmerk Kloktoren.)

Geeft verlichting in Vijf Minuten en geneest dadelik:

Zinkpijn	Jicht
Hoofdpijn	Sciatica
Tandpijn.	Rugpijn
Oorpijn	Rheumatisme

en alle andere Zenuwpijnen; alle kwalen vergezeld met pijn en Koorts, Zere Keel, Influenza, Verkoudheid, Koortsigheid, Vrouwenpijnen, Hysterie, Zinkingskoorts, Malaria Koorts, Zenuwtrekking, enz. Zeer goed in de volgende Kinderziekten: Doffe Pijnen, Bangheid in de nacht, Koortsigheid, Stuipepen, Slaaploopen, enz. enz.

Prijs 4/-, per post 4/6.

Mev. H. M. Ferreira, Potchefstroom, leed voor meer dan een jaar aan 'n slecht been, en gebruikte vele middelen zonder sukses. Genezen door twee bottels Zink-Pijn Specific.

Mej. J. P. V. Brits, Transvaal, pijnlike Zinkings in Gezicht, Tand en Hoofd, voor twee maanden. Vond geen baat van andere middels. Genezen door Zink-Pijn Specific.

Mnr. F. H. N., Paardekop Statie, schrijft: "Zink-Pijn Specific is de beste medicijn voor Zinkings, Hoofdpijn, Tandpijn, Influenza, Zere Keel (Witte Zeren in de Keel)."

Mev. W. G., Mortimer Statie, schrijft: "Zink-Pijn Specific is een van de beste middelen voor Rheumatisme en Influenza die ik ooit gebruikt heb."

Eigenaars: Gezondheid Medicijn Cie., Apotekers,
ADELAIDE, K.P.

DIE MOEITE WERD.

Niks wat u besit is meer wêrd om voor te sorg dan u gesondheid. U gemak, u geluk, u kragdadigheid en sukses, alles hang daarvan af. Pas daarvoor goed op! Verwaarloos nooit enige ongesteldheid van die maag, lewer of ingewande nie, maar gebruik stellig 'n dosis Beecham's Pille sodra as u gewaar word van ongesteldheid van so'n oorsaak. Baie mense vind dit 'n uitstekende manier om die vele ongesteldhede wat ontstaan uit konstipasie en indigestie, te voorkom, en 'n betrouwbaar middel om die gesondheid en krag te behou.

BEECHAM'S PILLE

Oral verkrygbaar in dosies.
(Prijs 1/14d. (56 pille) en 2/9 (168 pille).

STANDARD BANK

van SUIDAFRIKA, Bepkt.
Pretoria Tak.

(Waarbij is ingelijfd African Banking Corporation, Bpkt.)

Algemene Bankzaken door de Takken en Agentschap-
pen. **Deposito en Lopende Rekeningen** worden
geopend. **Aankoop en Verkoop van Beleggings**
Sekuriteiten, enz.

Spaarbank Rekeningen worden geopend op voorwaarden
waarvan biezonderheden op aanvraag verkregen
kunnen worden.

De **Bank is** in nauwe verbinding met **Handel en Indus-**
trie, beiden lokaal en overzee, en speciale aandacht
wordt gegeven aan Handels-navragen van Klanten.

Toegestaan Kapitaal ...	£10,000,000	Betaald Kapitaal ...	£2,229,165
Ingeschreven Kapitaal ...	£ 8,916,660	Reserve Fonds ...	£2,893,335

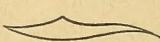
Vertegenwoordigers en Korrespondenten over de gehele Wereld.

ALVORENS

VRUCHTBOMEN

 TE PLANTEN

SCHRIJF OM ONZE PRIJSLIJST,

.. hetzij in 't Hollands of 't Engels. ..

 Wij hebben een volle voorraad van allerlei soorten voor het aanstaande Seizoen.

H. E. V. PICKSTONE &
BROEDER, BEPERKT.

SIMONDIUM, K.P.